

Handskrevet 2

BETÆNKNING OM
PRIVATISERING AF
STATSANSTALTEN FOR LIVSFORSIKRING

Finansministeriet
Justitsministeriet
Kammeradvokaten

Betænkning nr. 1189

København 1990

87-503-8253-5

Bu00-2-bd

Notex Grafisk Service Center, Søborg

Indholdsfortegnelse

1. Udvalgets nedsættelse og kommissorium	3
2. Sammenfatning	6
3. Begrundelse og udgangspunkt for privatiseringen	11
4. Statsanstaltens juridiske karakter	15
4.1. Problemstilling	
4.2. Lovgrundlaget for Statsanstalten for Livsfor- sikring	
4.3. Statsanstaltens retlige status i teori og praksis	
4.4. Udviklingen i lovgivningen om Statsanstalten for Livsforsikring	
4.4.1. Oprettelsen af Statsanstalten	
4.4.2. 1870-lovens overskudsbestemmelse	
4.4.3. Bonusloven af 15.marts 1889	
4.4.4. Bonusloven af 1.april 1893	
4.4.5. Bonusloven af 18.marts 1898	
4.4.6. 1904-loven	
4.4.7. Senere bonuslove frem til 1965	
4.4.8. Lov af 21.december 1965	
4.4.9. Lov af 24.maj 1978	
4.4.10. Lov af 8.april 1981	
4.4.11. Lov af 21.december 1983	
4.4.12. Ændring af skattelovene i 1987	
4.5. Grundlovens beskyttelse af ejendomsretten	
4.5.1. Indledning	
4.5.2. Beskyttelse af juridiske personer	
4.5.3. Indgrebets karakter	
4.5.4. Indgreb over for særlige forvaltnings- enheder	
4.5.5. Nedlæggelsen af Overformynderiet	
4.6. Statsanstaltens vedtægter og fonde	
4.6.1. Statsanstaltens fonde	
4.6.2. Bonusordningen	
4.7. Konklusioner	
4.7.1. Indledning	
4.7.2. Forsikringstagernes rettigheder	
4.7.3. Statsanstaltens omdannelse i relation til grundlovens § 73	
5. De forsikredes berettigede bonusforventninger	60
6. Selskabskonstruktion (organisation og ejere frem- over)	63
6.1. Omdannelsen af Statsanstalten til A/S	
6.1.1. Livsforsikringsaktieselskabets bomærke og navn	
6.1.2. Stiftelsesprocedure efter forsikrings- virksomhedsloven	

6.2. Den fremtidige ejerkreds	
6.2.1. Eneejer	
6.2.2. Børsnotering og bred ejerkreds	
6.2.3. Majoritetsaktionær samt forsikringstagere og medarbejdere som medejere	
7. Statsgarantien og statens engagement fremover, herunder spørgsmålet om tidspunktet for statens afhændelse af sine aktier	74
7.1. Statsgarantien	
7.2. Statens engagement fremover, herunder spørgsmålet om tidspunktet for statens afhændelse af sine aktier	
8. De ansattes forhold	77
8.1. De overenskomstansatte og kontraktsansatte	
8.2. Tjenestemændene	
9. Skatter og afgifter m.v.	80
10. Lovudkast med bemærkninger og udkast til vedtægter for livsforsikringsaktieselskabet	83
10.1. Lovudkast med bemærkninger	
10.2. Udkast til vedtægter for livsforsikrings- aktieselskabet	

Bilag

- Bilag 1. Lov nr. 622 af 21. december 1983 om statsanstalten for livsforsikring.
- Bilag 2. Finansministeriets bekendtgørelse nr. 132 af 6. marts 1989 om vedtægter for Statsanstalten for Livsforsikring.
- Bilag 3. Finansministeriets bekendtgørelse nr. 133 af 6. marts 1989 om regulativ for valgforsamling i Statsanstalten for Livsforsikring.
- Bilag 4. Synspunkter fremsat af Statsanstalten for Livsforsikring angående udvalgets betænkning.

1. Udvalgets nedsættelse og kommissorium

I sin Handlingsplan for afbureaukratisering, december 1988, medtog regeringen et forslag om at privatisere Statsanstalten for Livsforsikring. I handlingsplanen, side 40-41, hedder det:

"Det foreslås, at Statsanstalten privatiseres, og den særlige lovgivning om Statsanstalten ophæves.

Statsanstalten er allerede i vidt omfang ligestillet med andre forsikringsvirksomheder samt underlagt Finanstilsynet. Statsanstalten er dog på grund af bl.a. statens "ejerkompetencer" samt anvendelsen af statsgaranti for forsikringskontrakter m.v. fortsat bundet af en række offentligretlige regler og særregler i loven om Statsanstalten, som hæmmer konkurrenceevnen."

Finansministeriet, Budgetdepartementet nedsatte i den anledning i juni 1989 et udvalg med følgende kommissorium:

"Budgetdepartementet nedsætter et udvalg vedrørende privatisering af Statsanstalten for Livsforsikring, som skal undersøge hvorledes en privatisering af Statsanstalten for Livsforsikring bedst kan gennemføres, herunder hvorledes der kan tilvejebringes et provenu til staten ved en sådan privatisering.

På grundlag af disse undersøgelser fremlægger udvalget snarest muligt og inden udgangen af oktober 1989 forslag, eventuelt udkast til lovforslag, om, hvorledes privatiseringen bør ske.

Statsanstaltens nuværende virksomhed skal efter privatiseringen ske i privat selskabsform på samme vilkår som andre private livsforsikringsselskaber.

Statsgarantien for Statsanstalten for Livsforsikrings virksomhed skal alene opretholdes for allerede tegnede livsforsikringer, og privatiseringen skal gennemføres erstatningsfrit for staten.

Udvalgets undersøgelser bør blandt andet bygge på kammeradvokatens udtalelse af 22.februar 1989 om privatisering af Statsanstalten for Livsforsikring. Justitsministeriet er tillige anmodet om et notat om, hvorvidt man ved lov kan gennemføre en privatisering af Statsanstalten for Livsforsikring. Når notatet foreligger, bør det ligeledes indgå i udvalgets overvejelser.

Udvalget kan gøre brug af konsulentbistand i det omfang, udvalget finder det fornødent."

Udvalgets medlemmer har været:

Afdelingschef Ib Katznelson, Budgetdepartementet,
formand

Kommitteret Karsten Olsen, Budgetdepartementet

Konsulent Bjarne Skafte, Budgetdepartementet

Kontorchef Niels Lihn Jørgensen, Budgetdepartementet, indtil 6.december 1989

Fuldmægtig Nina Reedtz Funder, Budgetdepartementet, fra 6.december 1989

Kst.kontorchef John Vogter, Justitsministeriet

Fuldmægtig Oliver Talevski, Justitsministeriet

Advokat Søren Skov Knudsen, kammeradvokaten

Fuldmægtig Per Hansen, Budgetdepartementet,
sekretær

Udvalgssekretariatet har fra den 1.december 1989
tillige bestået af fuldmægtig Jacob Gammelgaard,
Budgetdepartementet.

Udvalget har holdt 10 møder og afgiver hermed sin
betænkning.

Statsanstalten for Livsforsikrings administrerende
direktør Erik Bonnerup, vicedirektør Anne Marie
Nielsen og underdirektør Steen Rasmussen har del-
taget i udvalgsarbejdet. Statsanstalten for Livs-
forsikring har tillige fremsat sine synspunkter
angående udvalgets betænkning, som er optaget i
bilag 4.

Den Danske Bank har været finansiel rådgiver.

Finanstilsynet har ydet udvalget forsikringstek-
nisk bistand og fra tilsynets side har direktør
Eigil Mølgaard, vicedirektør Erik Johansen, chef-
aktuar Ole Haugaard og fuldmægtig Niels Christian
Hagelberg deltaget i udvalgsarbejdet.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har ydet udvalget
selskabsretlig rådgivning.

Boligministeriet har ydet udvalget lejeretlig råd-
givning.

Skatteministeriet har ydet skatteretlig rådgiv-
ning.

Aktuar Ebbe Vagn Christensen har for udvalget foretaget aktuarmæssig vurdering af Statsanstaltens henlæggelser.

En del af arbejdet omkring privatiseringen er foregået i forskellige arbejdsgrupperinger, herunder en gruppe med formanden; advokat Søren Skov Knudsen, kammeradvokaten; administrerende direktør Erik Bonnerup, Statsanstalten for Livsforsikring; og direktør John Rammer, Den Danske Bank, som medlemmer. Sidstnævnte gruppe har haft til formål at lede et udredningsarbejde om vigtige finansielle spørgsmål med Den Danske Bank som konsulent.

Det har under udvalgsarbejdet vist sig uforholdsmæssigt, at Justitsministeriet som oplyst i kommissoriet udarbejder et selvstændigt notat om, hvorvidt man ved lov kan gennemføre en privatisering af Statsanstalten for Livsforsikring, idet spørgsmålet er behandlet i kapitel 4, som udtrykker hele udvalgets, og dermed også Justitsministeriets, holdning på dette punkt.

København, den 16. januar 1990

Ib Katznelson, formand

Karsten Olsen

Søren Skov Knudsen

John Vogter

Bjarne Skafte

Oliver Talevski

Nina Reedtz Funder

Per Hansen

Jacob Gammelgaard

2. Sammenfatning

Forslaget om at privatisere Statsanstalten for Livsforsikring er medtaget i regeringens Handlingsplan om afbureaukratisering fra december 1988. Baggrunden for forslaget er et ønske om at give Statsanstalten for Livsforsikring mulighed for i privat regi at kunne udvikle sit forretningsområde til at omfatte finansielle produkter mere generelt, således at Statsanstalten konkurrencemæssigt lige-stilles med de private forsikringsselskaber.

Da det ikke ligger inden for dansk tradition, at staten er involveret i sådanne forretningsområder, er en frigørelse fra de nuværende lovmæssige bindinger og en privatisering en naturlig konsekvens.

Udgangspunktet for privatiseringen af Statsanstalten er, at staten udøver sin ejendomsret over Statsanstalten med respekt for forpligtelserne over for forsikringstagerne, de forsikrede og tredjemand.

På grundlag af en analyse af Statsanstaltens juridiske karakter, herunder en undersøgelse af, om forsikringstagerne har opnået en ejendomsret til Statsanstaltens formue, konkluderes det, at Statsanstalten er en statslig virksomhed, som kan privatiseres ved lov, og ikke en privat selvejende institution eller et gensidigt selskab. Det konkluderes endvidere, at en sådan privatisering ved lov, hvor forsikringstagernes og andres retskrav mod Statsanstalten respekteres, ikke vil være ekspropriation.

Det er en vigtig forudsætning for privatiseringen, at det privatejede selskab skal kunne opfylde forsikringstagernes berettigede bonusforventninger.

Derfor har udvalget dels fået foretaget en aktuarmæssig vurdering af selskabet, dels foreslået en selskabsstiftelse samt lov og vedtægter, der opfylder denne forudsætning.

Ved den uvildige aktuarmæssige vurdering af Statsanstalten med henblik på at skønne over selskabets mulighed for at leve op til sine eksisterende forpligtelser og bonusprognoserne, er det konstateret, at Statsanstalten har funderet sine forpligtelser i henhold til lovgivningen og den af Finanstilsynet givne koncession, og at det må anses for at være et sundt og konkurrencedygtigt selskab, der økonomisk er blandt de bedste i landet.

Statsanstalten er foreslået omdannet til et livsforsikringsaktieselskab ved, at finansministeren stifter et livsforsikringsaktieselskab med en aktiekapital på 100 mill.kr., der indskydes af staten. Ved lov bestemmes, at livsforsikringsaktieselskabet indtræder i Statsanstaltens rettigheder og forpligtelser. Herved sikres at Statsanstaltens balance ikke ændres som følge af privatiseringen, bortset fra den aktiekapital, som er tilført af staten.

Da ét af formålene med privatiseringen er, at Statsanstalten med en ny selskabskonstruktion får mulighed for at åbne for nye aktiviteter, er det i lovudkastet foreslået, at finansministeren endvidere stifter et holdingaktieselskab med en aktiekapital på 300 mill.kr., som indskydes af staten, dels ved apportindskud af aktieposten i livsforsikringsaktieselskabet, dels kontant.

Det er foreslået, at livsforsikringsaktieselskabet, af hensyn til selskabets forretningsmæssige omstillingsproces, kan lade ordet "Statsanstalten"

indgå i selskabets navn i perioden frem til udgangen af 1995.

I udkastet til loven om privatiseringen er indsat en bestemmelse om, at staten fortsat yder garanti for de forsikringer, der er tegnet i Statsanstalten inden privatiseringen, og for de øvrige forpligtelser, som overtages fra Statsanstalten.

For de forsikringer og øvrige forpligtelser, der tegnes og påtages efter lovens ikrafttræden, vil der ikke være statsgaranti.

Det er en vigtig forudsætning for privatiseringen, at det privatiserede selskab skal kunne opfylde de berettigede bonusforventninger, som forsikringstagere har fået. Udvalget har derfor foreslået, at der i vedtagterne for det privatiserede livsforsikringsselskab indføres en udbytte- og udlodningsbegrænsning, således at de samlede udlodninger og udbytteudbetalinger i de første 10 år efter omdannelsen ikke må overstige den til enhver tid værende indbetalte, nominelle aktiekapital.

Det er endvidere foreslået, at denne begrænsning kun kan ændres eller ophæves med tilslutning fra det bestyrelsesmedlem, som det er foreslået, at staten skal udpege, jf. nedenfor. Derved sikres, at det nye selskabs kapital ved udlodninger eller udbetalinger af udbytte ikke bringes ned under værdien af Statsanstaltens formue på omdannelsestidspunktet med tillæg af det samlede afkast.

Det er foreslået, at livsforsikringsaktieselskabet succederer i Statsanstaltens skattemæssige stilling svarende til, hvad der gælder ved sparekassers omdannelse til aktieselskaber.

Det er foreslået, at majoriteten af statens aktier i holdingaktieselskabet sælges til en finansiell virksomhed eller en sluttet kreds af sådanne, og at dette sker under Statsanstaltens aktive medvirken.

Det er vigtigt, at selskabets fortsatte drift efter privatiseringen blandt andet skal bygge på forsikringstageres og medarbejdernes medvirken, hvorfor det er foreslået, at 20 % af aktierne udbydes til forsikringstagerne og medarbejderne.

Det er af hensyn til statsgarantien foreslået, at staten sikres ret til at udpege et medlem af bestyrelsen for livsforsikringsaktieselskabet så længe, der er statsgaranterede forsikringer i selskabet, samt at det bestemmes, at en række beslutninger kun kan træffes med dennes tilslutning. Efter forslaget til vedtægter for livsforsikringsaktieselskabet kræves den statsligt udpegede bestyrelsesrepræsentants tilslutning til følgende beslutninger: ophævelse eller ændring af udbytte- og udlodningsklausulen, overdragelse af forsikringsbestand en eller dele heraf, overdragelse eller anden overgang af selskabets aktier, selskabets fusion eller likvidation.

Lovudkastet indebærer, at de overenskomstansatte i Statsanstalten umiddelbart overgår til ansættelse i livsforsikringsaktieselskabet på uændrede vilkår. Med hensyn til tjenestemændene er det foreslået, at de tjenestemænd, som ikke ønsker at overgå til ansættelse i livsforsikringsselskabet, kan vælge at gøre tjeneste i livsforsikringsaktieselskabet under bevarelse af deres ansættelsesforhold til staten som statstjenestemænd. De statstjenestemænd, der ikke ønsker at acceptere ét af

disse tilbud, vil som følge af deres stillingers
bortfald blive afskediget med krav på ventepenge
mv.

3. Begrundelse og udgangspunkt for privatiseringen

Staten har siden 1842 drevet livsforsikringsvirksomhed, først gennem Statsanstaltens forgængere, "Livrente og Forsørgelsesanstalten af 1842" og "Livsforsikringsanstalten", og siden 1871 gennem "Livsforsikrings- og Forsørgelses-Anstalten af 1871", der i 1893 fik navnet Statsanstalten for Livsforsikring.

Grundlaget for Statsanstaltens virksomhed har altid været fastsat i særlige love, senest ved lov nr.622 af 21.december 1983. Se nærmere i kapitel 4 om udviklingen i lovgivningen om Statsanstalten.

Ved vedtagelsen af den nugældende lov tilsigtedes indenfor rammerne af EF's 1.livsforsikringsdirektiv (nr. 79/267/EØF) af 5.marts 1979 en ligestilling af Statsanstalten med livsforsikringsselskaber, der er etableret på privatretligt grundlag som aktieselskaber eller gensidige selskaber. Baggrunden herfor var et behov for at styrke Statsanstaltens konkurrenceevne på livsforsikringsmarkedet.

Ved lovændringen blev Statsanstalten omfattet af lov om forsikringsvirksomhed, og samtidig blev Statsanstalten undtaget fra det statslige budget- og bevillingssystem. Statsanstaltens særlige status som statens livsforsikringsselskab og dens historiske baggrund bevirkede på den anden side, at nogle enkelte særbestemmelser om Statsanstalten blev opretholdt.

Statsanstaltens virksomhed er derfor fortsat begrænset til personer med dansk indfødsret eller bopæl i Danmark. Dette nationalitets- og bopæls-

kriterium giver nogle begrænsninger, som på et kommende marked med fri udveksling af tjenesteydelser på tværs af landegrænserne vil stille Statsanstalten ringere end andre livsforsikringsselskaber.

Statsanstaltens virksomhed er endvidere fortsat begrænset til personforsikring, det vil sige livs- og pensionsforsikring og anden personforsikring.

Statsanstalten har således ikke, som andre forsikringsselskaber, mulighed for i særskilte selskaber indenfor samme koncern at drive både skades- og livsforsikringsvirksomhed. Finansielle koncerner med store forsikringsselskaber har yderligere mulighed for at tilbyde deres kunder forskellige finansielle serviceydelser. Med sit nuværende lovgrundlag er Statsanstalten afskåret fra at konkurrere på disse områder.

Udviklingen på de finansielle markeder går i disse år meget hurtigt og går i retning af, at hver enkelt finansiell koncern vil tilbyde et bredt spektrum af finansielle serviceydelser.

Statsanstaltens forretningsmæssige udviklingsmuligheder må i denne sammenhæng overvejes. Statsanstalten har en konkurrencemæssig interesse i at kunne tilbyde en række tjenesteydelser, der i første omgang er tæt knyttet til det nuværende forretningsgrundlag. Der er imidlertid også grund til at overveje et forretningsområde, der omfatter finansielle tjenesteydelser mere generelt.

Det nuværende lovgrundlag giver ikke Statsanstalten mulighed herfor. Da det heller ikke ligger inden for dansk tradition, at staten er involveret i sådanne forretningsområder, er en frigørelse fra

de nuværende lovmæssige bindinger og en privatisering en naturlig konsekvens.

På den baggrund medtog regeringen i 1988 forslaget om at privatisere Statsanstalten for Livsforsikring i sin Handlingsplan om afbureaukratisering.

Det kan endvidere anføres, at regeringen ved forliget om finansloven for 1989 har aftalt, at der skal ske en privatisering af statslige virksomheder.

Udgangspunktet for privatiseringen af Statsanstalten er, at staten udøver sin ejendomsret over Statsanstalten med respekt for forpligtelserne over for forsikringstagere, de forsikrede og trediemænd.

Det er ønskeligt, at den fremtidige selskabskonstruktion sikrer Statsanstaltens konkurrencemæssige vilkår svarende til vilkårene for andre selskaber i branchen. Dette indebærer blandt andet, at Statsanstalten skal privatiseres, således at den fortsatte drift og udvikling sikres, og således at det nye selskab råder over en tilstrækkelig drifts kapital.

Videre må der ved privatiseringen skabes mulighed for dannelse af selskaber med andre formål end det nuværende.

Privatiseringen skal som nævnt som udgangspunkt ske med respekt for forpligtelserne overfor forsikringstagerne og omdannelsen bør i øvrigt foregå på en sådan måde, at forsikringstagerne og de forsikrede ikke har grund til at finde deres situation

forringet, således at de fortsat har interesse i en tilknytning til virksomheden.

Det vil i den forbindelse være en vigtig forudsætning ved privatiseringen, at forsikringstagernes berettigede bonusforventninger sikres.

Endvidere skal statens garanti over for Statsanstalten bevares for den nuværende forsikringsbestand, men det vil under hensyn til den nævnte nye, eventuelle selskabskonstruktion være mest hensigtsmæssigt at omdefinere den til en garanti over for de nuværende forsikringsaftaler m.v.

Da staten i en lang årrække skal opretholde garantien, må den fremtidige ejerstruktur sikre den fortsatte drift af hensyn til statsgarantien for eksisterende forsikringer.

4. Statsanstaltens juridiske karakter

4.1 Problemstilling

Det er som nævnt i foregående kapitel en forudsætning for privatiseringen, at Statsanstalten er en del af den statslige forvaltning, samt at dens status og forsikringstagernes rettigheder ikke er til hinder for privatiseringen.

Den reelle baggrund i 1871 for etableringen af Statsanstalten var at skabe en virksomhed, der var i stand til at påvirke livsforsikringsmarkedet i en gunstig retning. Derimod var der ikke tillagt Statsanstalten nogen myndighedsbeføjelse, som i sig selv kunne berettige til at betegne Statsanstalten som et forvaltningsretligt organ. Statsanstaltens formue er skabt af forsikringspræmier og af renter og andet udbytte af investeringer. Statskassen har i alle årene ydet garanti for Statsanstaltens drift. Værdien af denne betydelige garantiforpligtelse lader sig dog næppe opgøre.

Statsanstaltens regnskabsregler og kravene til Statsanstaltens basiskapital er foreskrevet i lov om forsikringsvirksomhed, der gælder både for Statsanstalten og for de øvrige livsforsikringsselskaber. Der er dermed etableret samme sikkerhedskrav for de forsikrede i Statsanstalten som i andre selskaber. Statsgarantien udgør således et ekstra sikkerhedsnet for de forsikrede i Statsanstalten. Hverken i statsregnskabet eller i Statsanstaltens regnskab er der optaget en post, der relaterer til statsgarantien.

Spørgsmålet om Statsanstalten for Livsforsikrings karakter som en del af den statslige forvaltning,

vil på den baggrund blive analyseret nærmere i dette kapitel. Herunder gives først i afsnit 4.2 en orientering om den seneste lovændring, hvor det tilsigtedes i videst mulig omfang at ligestille Statsanstaltens virksomhed med de private livsforsikringsselskabers virksomhed. I afsnit 4.3 redegøres for Statsanstaltens retlige status i teori og praksis. Med henblik på at få undersøgt med hvilken status Statsanstalten er oprettet, og om den på noget tidspunkt har fået status af en privat selvejende institution, gennemgås og analyseres i afsnit 4.4 udviklingen i lovgivningen om Statsanstalten fra oprettelsen frem til i dag. Dernæst undersøges i afsnit 4.5 om Statsanstaltens status indebærer, at Statsanstalten efter grundlovens § 73 nyder beskyttelse over for ændringer i dens virksomhed og organisation, som gennemføres ved lov.

I afsnit 4.6. redegøres for Statsanstaltens vedtægter og fonde.

4.2. Lovgrundlaget for Statsanstalten for Livsforsikring

De nærmere regler om Statsanstalten for Livsforsikring er fastsat ved lov nr.622 af 21.december 1983. Statsanstalten for Livsforsikring udøver efter loven sin virksomhed under den danske stats garanti, jf. § 1, stk. 1. Statsanstalten har sin egen formue, der ikke må sammenblandes med statsformuen. Statsanstalten afholder selv sine driftsudgifter, jf. § 1, stk. 2 og 3.

Loven er optaget som bilag 1 til betænkningen.

Lov om forsikringsvirksomhed finder anvendelse på Statsanstalten for Livsforsikring med de fravigel-

ser, der følger af loven om Statsanstalten. Industriministeren kan tillige fastsætte de fravigelser fra lov om forsikringsvirksomhed, der er nødvendige på grund af Statsanstaltens særlige status, jf. § 3, stk. 1.

Vedtægterne for Statsanstalten for Livsforsikring fastsættes af finansministeren. Finansministeren udnævner tre af bestyrelsens ni medlemmer. Ét af disse regeringsudpegede medlemmer udnævnes til formand for bestyrelsen, jf. § 4, stk. 3. Tre medlemmer vælges af Statsanstaltens forsikringstagere efter regler, der fastsættes i Statsanstaltens vedtægter og valgregulativ, mens Statsanstaltens medarbejdere har ret til at vælge de sidste tre medlemmer af bestyrelsen. Efter lovens § 5 godkender finansministeren Statsanstaltens årsregnskab.

Efter vedtægternes § 9, stk. 4 skal afgørelser, der er truffet alene af forsikringstagernes og arbejdstagernes repræsentanter, godkendes af finansministeren.

Vedtægter og valgregulativ er optaget som bilag 2 og 3 til betænkningen.

4.3. Statsanstaltens retlige status i teori og praksis

Justitsministeriet har i skrivelse af 26. oktober 1987 til Registertilsynet fastholdt, at Statsanstalten er en del af den offentlige forvaltning. Herom anføres blandt andet følgende:

"Ved vurderingen af, hvorvidt Statsanstalten for Livsforsikring fortsat må anses for et særligt forvaltningssubjekt, må udgangspunktet efter Justitsministeriets opfattelse tages i en bedømmelse af det retsgrundlag, hvorpå institutionen er organiseret. Det må herefter lægges til grund, at Statsanstalten også i sin nuværende form er oprettet ved

det offentliges foranstaltning i henhold til lov, jf. lov nr. 622 af 21. december 1983 om Statsanstalten for Livsforsikring. Af denne lovs § 1 fremgår, at Statsanstalten er et selvstændigt retssubjekt, idet dens formuemasse skal holdes adskilt fra andre statslige midler.

§ 1 i lov om Statsanstalten for Livsforsikring har følgende ordlyd:

.....

I bemærkningerne til denne bestemmelse, Folketings-tidende 1983/84, sp. 1373, angives, at bestemmelsen svarer til den dagældende § 1 i lov nr. 217 af 24. maj 1978 om Statsanstalten for Livsforsikring som ændret ved lov nr. 171 af 8. april 1981. Efter den daværende lov om Statsanstalten måtte institutionen utvivlsomt anses for et særligt forvaltningssubjekt inden for den offentlige forvaltning. Statsanstalten måtte derfor anses for omfattet af den almindelige forvaltningsretlige regulering, herunder lov om Folketingets Ombudsmand, lov om offentlighed i forvaltningen og lov om offentlige myndigheders registre, jf. Folketingstidende 1983/84, sp. 1368f.

Loven om Statsanstalten organiserer ikke Statsanstalten i en aktieselskabsform eller i en anden lignende privatretlig selskabsform, som f.eks. lov nr. 254 af 8. juni 1983 om Dansk Olie- og Naturgas. Loven om Statsanstalten begrænser sig til at fastslå, dels at Statsanstalten skal udgøre en selvstændig formuedannelse med egen formuemasse adskilt fra statsformuen, jf. § 1, stk. 2, dels at Statsanstalten selv skal afholde sine driftsudgifter, jf. § 1, stk. 3, således at institutionen hverken optages på finansloven eller omfattes af de statslige budget- og bevillingsretlige regler.

Selv om finansministeren efter loven er afskåret fra en almindelig instruktionsadgang, hjemler loven dog fortsat finansministeren en række beføjelser over for institutionen. Finansministeren har således gennem udpegning af en trediedel af bestyrelsesmedlemmerne, herunder formanden, samt gennem godkendelse af årsregnskab og bestyrelsesafgørelser truffet af andre medlemmer end valgt af finansministeren mulighed for at øve en vis indflydelse. Reguleringen i loven om Statsanstaltens funktion og ledelse samt finansministerens beføjelser adskiller sig ikke herved fra andre særlige forvaltningssubjekter, som f.eks. Danmarks Nationalbank og Danmarks Radio.

Hertil kommer, at det forhold, at Statsanstalten ved udøvelsen af sin virksomhed i det væsentligste er undergivet lov om forsikringsvirksomhed, jf. bekendtgørelse nr. 402 af 17. juni 1986 om ophævelse af § 2, stk. 2, i lov om forsikringsvirksomhed, herunder undergivet forsikringstilsynets kontrol, og således er omfattet af de samme regler, der gælder for tilsvarende private forsikringsselskaber, efter Justitsministeriets opfattelse ikke kan antages at indebære, at Statsanstalten må anses for ved lov at være organiseret i en privatretlig selskabsform, der falder uden for den offentlige forvaltning.

På den baggrund må Statsanstalten efter Justitsministeriets opfattelse fortsat anses for et særligt forvaltningssubjekt, der er omfattet af de forvaltningsretlige regler, herunder lov om offentlige registre."

Statsanstaltens karakter af statslig virksomhed er ud over den af Justitsministeriet nævnte tilknytning til den offentligretlige lovgivning understreget ved, at Statsanstalten har været anset for omfattet af Ombudsmandens kompetence, jf. Folketingets Ombudsmands skrivelse af 10. april 1956, og ved at en del af Statsanstaltens ansatte er ansat som statstjenestemænd.

I den forvaltningsretlige litteratur er det endvidere almindeligt antaget, at Statsanstalten for Livsforsikring er et særligt forvaltningssubjekt, jf. Poul Andersen, Dansk Forvaltningsret, 4. udg., side 69 ff, Eilschou Holm, Kommenteret Offentlighedslov 1970, side 26, Asbjørn Jensen m.fl., Kommenteret Offentlighedslov 1985, side 28, Betænkning om Københavns Havn, side 110, og Lis Sejr, Forvaltningsret, Almindelige Emner, 2. udgave, side 57 ff.

4.4. Udviklingen i lovgivningen om Statsanstalten for Livsforsikring

Det vil i det følgende blive nærmere analyseret, om Statsanstalten på noget tidspunkt siden dens oprettelse har ændret status til at være en privat selvejende institution, og om forsikringstagerne har opnået en ejendomsret til Statsanstaltens formue.

4.4.1. Oprettelsen af Statsanstalten

Statsanstaltens virksomhed går tilbage til 1842. Ved kongelig resolution af 2.marts 1842 oprettedes "Livrente og Forsørgelsesanstalten af 1842" og "Livsforsikringsanstalten". Disse livsforsikringsanstalter udgør oprindelsen til Statsanstalten for Livsforsikring, idet de indgik i den ved lov af 18.juni 1870 oprettede "Livsforsikrings- og Forsørgelses-Anstalten af 1871". I 1893 blev navnet ændret til "Statsanstalten for Livsforsikring". Oprindeligt var "Livsforsikringsanstalten" oprettet på privatretligt grundlag, et forhold som dog efter 5 års forløb blev ændret ved interessenternes beslutning, hvorefter anstalten blev videreført som offentlig institution på samme vilkår som "Livrente- og Forsørgelsesanstalten af 1842", jf. Rigsdagstidende 1869-70, tillæg A, sp. 1850.

Bestemmelserne i §§ 1 og 19 i loven af 18.juni 1870 havde følgende ordlyd:

"§ 1. Den 31. December 1870 ophøre Livrente- og Forsørgelsesanstalten af 1842 og Livsforsikringsanstalten i Kjøbenhavn at overtage nye Forsikringer og Forsørgelser af enhver Art. Den 1. Januar 1871 aabnes under Statens Garanti Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten af 1871, som skal have sin egen Formue, der ikke maa sammenblandes med Statsformuen, og som skal eie og besidde de ovennævnte Anstalters Eiendele, Fordringer og øvrige Rettigheder, imod at opfylde de samme paahvilende Forpligtelser. ..."

"§ 19. Anstaltens Bestyrelses- og Driftsudgifter afholdes af den selv."

Under behandlingen af lovforslaget i Folketinget drøftede man blandt andet betydningen af § 1 for anstaltens juridiske status. Selv om bestemmelsen efter sin ordlyd kunne give anledning til tvivl, var der i Rigsdagen enighed om, at bestemmelsen havde til formål at fastslå anstaltens status som en statslig virksomhed. Hindenburg anførte således blandt andet følgende herom, jf. Rigsdagstidende 1869-70, Folketingets forhandlinger, sp. 624 ff:

"Det er ikke nogen Anstalt, som har sin egen Formue, og som virker under Statens Garanti, men det er Statens selv, der driver en Industri, og det er et simpelt Bogholderispørgsmaal, om man udsondrer denne Del af Statens Formue som en særskilt Formue og kalder den Livsforsikringsanstaltens Formue."

Gad, Rigsdagstidende a.st., sp. 625f, og Berg, Rigsdagstidende a.st., sp. 626 f, tilsluttede sig Hindenburgs bemærkninger. Finansministeren anførte blandt andet følgende om spørgsmålet, sp. 628 f:

"... Jeg for mit vedkommende er fuldkommen overbevist om, at der ikke i § 1 er nogen tvivl om, at Forholdet er dette, at Livrenteanstalten af 1871 bliver den samme, som den af 1842, nemlig en af Staten oprettet, og under Statens Garanti og paa dens Ansvar dreven Forretning til Tegning af Livrenter og Forsørgelser. Der kan ikke være den fjerde Tvivl om, at saaledes er Sagen opstaaet, det ligger jo endnu klart for enhver, som vil undersøge det, at Anstalten af 1842 er oprettet paa denne Maade, og at Livsforsikringsanstalten i 1848 har indordnet sig under de samme Regler som Forsørgelsesanstalten og altsaa forsaavidt er gaaet ind under de samme Conditioner som denne. Dette forekommer det mig, at man maa holde fast, naar Talen bliver om Formuen. Naar der handles om, hvorledes Administrationen bør være stillet, hvilken Frihed den bør have ligeoverfor Finansministeren, da maa man aldrig glemme, at her er Spørgsmaal om en af Staten stiftet og paa dens Ansvar og da navnlig paa Finansministerens Ansvar ledet Anstalt..."

4.4.2. 1870-lovens overskudsbestemmelse

I Rigsdagen blev det retlige tilhørsforhold til den formue, som befandt sig i de to gamle anstalter, der indgik i "Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten af 1871", også drøftet, idet det gav anledning til tvivl, dels om staten havde ret til at overføre formuen til den nyoprettede anstalt, dels om staten kunne disponere over et eventuelt overskud, som stammede fra de to gamle anstalter. Der var dog som nævnt ovenfor i afsnit 4.4.1. almindelig enighed om, at de to gamle anstalter var statslige, og at staten derfor havde ejendomsretten til anstalternes formue, således at staten - med respekt af forsikringstagerernes rettigheder - var berettiget til at disponere over det overskud, som anstalterne måtte give i fremtiden. I overensstemmelse hermed fik lovens § 21, sidste stk., følgende ordlyd:

"§ 21. ...

Naar det af den femaarige Opgjørelse fremgaaer, at det nu beregnede Overskud for i denne Paragraph under a og b nævnte Afdelinger af Anstalten er tilstrækkeligt til, foruden at dække det hver af disse Afdelinger paahvilende ansvar, at danne en passende Reservefond for den hele Anstalt efter Opgjørelse for denne, bliver det ved Finansloven eller særlig ved Lov af bestemme, hvorledes den eventuelle Forøgelse af et saadant Overskud skal komme Staten til gode, ligesom det, naar de to nævnte Afdelingers Forpligtelse ganske ophører, paa samme Maade bestemmes, hvor meget der af deres Overskud kan indbetales i Statskassen og hvor meget der som Reservefond skal blive ved Anstalten."

4.4.3. Bonusloven af 15.marts 1889

I loven af 18.juni 1870 var der ikke fastsat nogen bestemmelse om, at et eventuelt overskud fra "Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten" skulle udbetales som bonus til forsikringstagerne. I perioden fra 1871 til 1885 havde "Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten" imidlertid oparbejdet et så stort overskud, at finansministeren ud fra et bil-

lighedshensyn - og ikke ud fra det synspunkt, at forsikringstagerne havde et retligt krav på overskuddet - fandt det rettest at fremsætte et lovforslag om, at en del af dette overskud skulle udbetales som bonus til forsikringstagerne, jf. Rigsdagstidende 1888-89, Folketinget, sp. 1086 ff, og tillæg A, sp. 2627 ff.

De bærende bestemmelser for bonusudbetalingen fik i lov af 15.marts 1889 om en Bonusudbetaling til Interessenter i Livsforsikrings- og Forsørgelses-Anstalten af 1871 m.m. følgende ordlyd:

"§ 1.

Under denne Lovs Bestemmelser indgaa alene Forsikringer, som ere tegnede i Livsforsikrings- og Forsørgelses-Anstalten af 1842 og Livsforsikrings-Anstalten i Kjøbenhavn - og som opfylde følgende to Betingelser:

- 1) at Forsikringen er tegnet inden Udgangen af Aaret 1885, og
- 2) at den er indbefattet i Risikoen den 1. Januar 1889 Middag Kl. 12 eller, forsaavidt angaar Overlevelsesrenteforsikringer, der ere udgaaede af Anstaltens Risiko paa Grund af den Forsørgedes Død, at Forsørgeren er i Live den 1. Januar 1889 Kl. 12 Middag, og Anmeldelse herom til Anstalten har fundet Sted inden 3 Maaneder efter denne Lovs Ikrafttræden.

§ 2.

Paa Grundlag af den Dødelighed, som i de 15 Aar fra 1. Januar 1871 til 31. December 1885 har vist sig i fornævnte Anstalter, bliver der at beregne Tarifer med 2 pct. halvaarlig Rentefod og med de i Lov af 18. Juni 1870 § 14, 2. og 3. Stykke fastsatte Drifts- og Sikkerhedstillæg, dog at disse Tarifer for de forskellige Forsikringer alene angive Størrelsen af den aarlige Præmie i hele Forsikringstiden.

Dernæst bliver der for hver enkelt Forsikring at undersøge, om den aarlige Præmie i hele Forsikringstiden efter Tarifen for Anstalten af 1871 er højere end den paa nysnævnte Maade beregnede Tarif. Er dette Tilfældet, udbetaler Anstalten For-skjellen som Bonus efter de i det Følgende indeholdte Forskrifter."

Det følger af bestemmelserne, at der ikke med denne bonusordning blev indført en ret for forsikringstagerne til også i fremtiden at få andel i Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstaltens overskud. Grundtanken i finansministerens lovforslag var, at det skulle være op til lovgivningsmagten at fastsætte nærmere regler for, i hvilket omfang et eventuelt fremtidigt overskud skulle komme forsikringstagerne til gode. Det udvalg, som Folketinget nedsatte til behandling af forslaget til en bonuslov, foreslog imidlertid, at der skulle indsættes en bestemmelse i loven om, at regeringen havde en forpligtelse til at fremsætte forslag om udbetaling af bonus til forsikringstagerne, hvis anstalten også i fremtiden fik et overskud, jf. Rigsdagstidende 1888-89, tillæg B, sp. 107 ff. I overensstemmelse hermed fik bonuslovens § 20 følgende ordlyd:

"§ 20.

Naar den i Lov af 18. Juni 1870 § 21 paabudte femaarige Statusopgjørelse udviser et Overskudud over den fornødne Formue, der er Større, end det kan anses nødvendigt for Anstaltens Sikkerhed, bliver der for Rigsdagen at fremsætte forslag til Lov om Udbetaling af Bonus til Interessenterne."

Bestemmelsen indebar en forpligtelse for regeringen til at fremsætte et lovforslag om bonusudbetaling. Den gav ikke forsikringstagerne en ret til fremover at få del i anstaltens overskud i form af bonus.

4.4.4. Bonusloven af 1.april 1893

I overensstemmelse med forpligtelsen i § 20 i bonusloven af 15.marts 1889 fremsatte regeringen (finansministeren) i rigsdagsåret 1892-93 et lovforslag om udbetaling af bonus til forsikringsta-

gerne for perioden 1886-90. Lovforslaget, hvis bonusbestemmelser i hovedsagen var de samme som i bonusloven af 15.marts 1889, gav ikke anledning til særlige drøftelser i Rigsdagen, og blev vedtaget ensstemmigt. I bonusloven af 1.april 1893 (lov om Bonus for Femaaret 1886-90 til Interessenter i Livsforsikrings- og Forsørgelses-Anstalten af 1871) fik §§ 1-3 følgende ordlyd:

"§ 1.

For Forsikringer, tegnede i Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten af 1871 eller i en af de med samme forbundne ældre Anstalter - Livrente- og Forsørgelsesanstalten af 1842 og Livsforsikringsanstalten i København - bevilges der Udbetaling af Bonus for Femaaret 1886-90 efter de i følgende indeholdte Regler.

§ 2.

Ingen Forsikring kan komme i Betragtning til Bonus efter denne Lov, medmindre den opfylder tre Betingelser, nemlig:

- 1) at den hører til en af den Forsikringsarter, for hvilke der bevilgedes Bonus ved Loven af 15. Marts 1889;
- 2) at den er tegnet inden Udgangen af 1890;
- 3) at den er indbefattet i Risikoen den 1. Januar 1891 Middag kl. 12.

For saa vidt angaar livsvarige Overlevelsesser, der ere udgaaede af Risikoen paa Grund af den forsørgedes Død i Tiden imellem 1. Januar 1886 og 1. Januar 1891, begge Dage Kl. 12 Middag, bortfalder dog den sidste af disse tre Betingelser, dersom Forsørgeren er i Live den 1. Januar 1891 Middag Kl. 12, og Anmeldelse herom til Anstalten har fundet Sted inden 3 Maaneder efter denne Lovs Ikrafttræden.

§ 3.

Bonusandelen for et Aar uden Renter beregnes efter de samme Tabeller som dem, der i henhold til §§ 2 og 9 i Loven af 15. Marts 1889 anvendtes ved den da foreskrevne Bonusudbetaling, dog med den Afvigelse, at for Femaaret 1886-90 beregnes Bonusandelen for "Livsforsikring med Udbetaling i levende Live" efter de Tabeller, som da kom til Anvendelse for "livsvarig Livsforsikring". Den Alder, der lægges til Grund for Bonusberegningen, er den fyldte

Alder ved Forsikringens Tegning (jfr. dog §§ 5 og 7)."

Bonusloven af 1.april 1893 indeholdt ikke en bestemmelse, der svarede til § 20 i bonusloven af 15.marts 1889 om, at regeringen skulle forpligte sig til at fremsætte lovforslag om udbetaling af bonus til forsikringstagerne, hvis "Livsforsikrings- og Forsørgelses-Anstalten" gav et overskud. Bestemmelsen herom i finansministerens lovforslag udgik under Landstingets behandling. Om baggrunden herfor anførte udvalget følgende, jf. Rigsdagstidende 1892-93, tillæg B, sp. 1183-84:

"Til § 11.

Hele Udvalget er enigt i Ønskeligheden af, at det ved Lov bestemmes, at en aarlig Opgørelse af Anstaltens Status skal finde Sted, og at der, saafremt denne Opgørelse udviser Overskud, aarlig skal beregnes de forsikrede en Del heraf som Bonus, medens denne dog kun udbetales hvert 5. Aar. Men i Betragtning af, at Lovforslaget formedelst de vidtløftige Beregninger, der ligge til Grund for det samtidig fremsatte Lovforslag om Udbetaling af Bonus for Aarene 1886-90, er blevet fremsat saa langt hen i Samlingen, at der ikke er Tid til en indgaaende Overvejelse af de Grundsætninger, der maatte følges ved Indførelse af en saa dan betinget aarlig Bonustilskrivning, samt da Finansministeren i Princippet har erklæret sig imod en saadan Foranstaltning, har Udvalget med særligt Hensyn til Nødvendigheden af, at Lovforslagets § 5 faar Lovskraft saa hurtigt som muligt, ment for Tiden at maatte opgive Haabet om at kunne gennemføre noget af de Forslag i ovennævnte Retning, som have foreligget til dets Overvejelse. Paa den anden Side ønsker Udvalget, at Spørgsmaalet om Indførelse af lovbestemt Adgang til aarlig Bonustilskrivning ikke præjudiceres derved, at der i den foreliggende organisatoriske Lov optages en Bestemmelse som § 11, der allerede findes i Loven om Bonus af 15. Marts 1889, saa meget mere som Regeringen, jfr. Tillæget, har under Overvejelse Spørgsmaalet om en Ordning af den private Livsforsikringsvirksomhed her i Landet, og det ikke for Tiden kan overses, hvilken Indflydelse en saadan Lov kan faa paa Anstaltens Virksomhed.

Udvalget foreslaar derfor, at § 11 udgaar."

4.4.5. Bonusloven af 18.marts 1898

Den 7.januar 1898 fremsatte finansministeren endnu et lov forslag om bonus til de forsikrede i Statsanstalten for Livsforsikring, jf. Rigsdagstidende 1897-98, tillæg A, sp. 2751 ff. Hensigten med lovforslaget var at fastsætte almindelige bestemmelser om udbetaling af bonus til forsikringstagerne, således at man gik bort fra det hidtil fulgte system med en særlig lov for hver femårige bonusfordeling.

Folketingets finansudvalg var positivt stemt over for tanken om at indføre almindelige bonusbestemmelser, men mente dog, at det var betænkeligt at vedtage en bonuslov gældende for ubestemt tid, hvorfor bonusloven skulle begrænses til en periode af 4 femår, jf. Rigsdagstidende 1897-98, tillæg B, sp. 1373-74. I overensstemmelse hermed fik § 1 i lov af 18.marts 1898 om Bonus til de forsikrede i Statsanstalten for Livsforsikring følgende ordlyd:

"§ 1.

For Forsikringer, tegnede i Statsanstalten for Livsforsikring eller i en af de med samme forbundne ældre Anstalter, vil der efter den ifølge Lov af 18. Juni 1870 § 21 stedfindende femaarig Opgørelse og efter hver af de tre førte derefter stedfindende femaarige Opgørelser være at udbetale Bonus for det paagældende Femaar, første Gang for Femaaret fra 1. Januar 1891 Middag Kl. 12.

For Bonusudbetalingen gælde, indtil anderledes ved Lov bestemmes, de nedenfor anførte Regler."

Selv om der i slutningen af § 1 blev fastsat, at reglerne for bonusudbetalingen kun skulle gælde, indtil anderledes blev bestemt ved lov, var det ikke Rigsdagens tanke, at bonusreglerne kunne laves om til ugunst for de forsikringstagerne, der havde indrettet sig efter dem, jf. forudsætnings-

vis finansministerens bemærkninger i Rigsdagstidende 1903-04, tillæg A, sp. 2708 og 2712.

I bonuslovens § 3 blev det fastsat, hvilket overskud der skulle uddeles som bonus til forsikringstagerne. Bestemmelsen havde følgende ordlyd:

"§ 3.

Hvis Reservefonden fra den foregaaende Opgørelse er mindre end det Beløb, der fremkommer ved til 5 pct. af Passivet efter den foreliggende Opgørelse at lægge 5 pct. af det tilsvarende Aktiv, uddeles Bonus. Udgør Reservefonden 5, men ikke 6 pct. af Summen af Pasiv og Aktiv, uddeles 1/20 af Overskuddet som Bonus til de forsikrede. Er Reservefonden 6, men ikke 7 pct. af den nævnte Sum, uddeles 2/20 af Overskuddet; er Reservefonden 7, men ikke 8 pct. af nævnte Sum, uddeles 3/20 af Overskuddet o.s.v., saaledes at der vil være at uddele 19/20 af Overskuddet som Bonus, naar Reservefonden er 23, men ikke 24 pct. af nævnte Sum. Er Reservefonden naaet til 24 Procent af fornævnte Sum, skal hele Overskuddet uddeles som Bonus."

Den omstændighed, at der blev oprettet en reservefond for Statsanstalten for Livsforsikring, betød ikke, at staten dermed gav afkald på de midler, der indgik i reservefonden. Herom anførte Folketingets finansudvalg blandt andet følgende, jf. Rigsdagstidende 1897-98, tillæg B, sp. 1373:

"Medens Udvalget paa den ene Side er enig i, at Status ved Livsforsikringsanstalten er saaledes, at der atter med Føje kan blive Spørgsmaal om Udbetaling af Bonus, ønsker det paa den anden Side udtrykkelig at forvare sig imod, at der ved det foreliggende Lovforslag, om det bliver til Lov, skal anses at være truffet nogen definitiv Afgørelse af Spørgsmaalet om Statens Stilling til Anstaltens Reservefond eller dennes Størrelse i Relation til Staten saa lidt som nogen som helst Afgørelse af den i Lov af 18. Juni 1870 § 21, sidste Stykke, omhandlede Natur. Udvalget gaar derfor ud fra den bestemte Forudsætning, at Lovforslagets Bestemmelser om Reservefonden ene og alene skulle tjene til at danne Rettesnoren for Overskuds Fordeling mellem Anstalten og de bonusberettigede, medens Statens Stilling til det til enhver Tid værende Reser-

vefond forbliver et aabent Spørgsmaal til Lovgivningsmagtens Afgørelse."

Finansudvalgets ordfører uddybede disse synspunkter under 2. behandlingen af lovforslaget i Folketinget, idet han anførte følgende om statens ret til reservefondens midler, jf. Rigsdagstidende 1897-98, Folketinget, sp. 4475:

"Af de Punkter, der navnlig har været forhandlet om, skal jeg fremhæve Spørgsmaalet om Forholdet til Anstaltens Reservefond. Denne Reservefond har nu en meget betydelig Størrelse, og der har jo været og er jo meget forskellige Meninger om, hvorledes egentlig den retslige Stilling lige over for den er. Udvalget er gaaet uden om dette Spørgsmaal, har ladet det ligge til en anden Lejlighed og har nøjedes med at tage en Reservation med Hensyn til Stillingen mellem Staten og Anstaltens Reservefond, saaledes at der, naar det foreliggende Lovforslag vedtages, ikke derved er truffet nogen som helst Afgørelse af dens retlige Stilling lige over for Reservefonden."

Staten kunne således efter forarbejderne ved en senere lov bestemme, at reservefondens midler skulle tilfalde statskassen. Det gjorde ingen forskel, at forsikringstagerne fik krav på, at overskuddet, efter at der forlods var henlagt midler til reservefonden, skulle uddeles som bonus, og at en eventuel senere overførsel af reservefondens midler til statskassen ville betyde en formindskelse af overskuddet, idet det afkast, som reservefondens midler gav, ikke længere kunne indgå i Statsanstaltens indtægtsgrundlag og dermed i overskudsberegningen. Forsikringstagerne fik ved loven alene krav på, at en del af det til enhver tid værende driftsoverskud skulle fordeles som bonus efter de herom fastsatte regler. Forsikringstagerne fik således ikke tilsagn om andel i det afkast, som reservefonden kunne give til Statsanstaltens overskud, hvis staten gjorde sit krav på reservefondsmidlerne gældende.

4.4.6. 1904-loven

Ved lov nr.45 af 29.marts 1904 om nogle bestemmelser vedrørende Statsanstalten for Livsforsikring blev det i § 1 bestemt, at der af overskuddet fra Livrente- og Forsørgelsesanstalten af 1842 og fra Livsforsikringsanstalten i København skulle indbetales 11 millioner kroner til statskassen. Samtidig blev § 21, sidste stk., i loven af 18.juni 1870 ophævet.

Selv om bestemmelsen i § 21 om indbetaling af overskuddet til statskassen blev ophævet, og der ikke blev indsat nye bestemmelser om indbetaling af Statsanstaltens overskud til statskassen, var det ikke finansministerens tanke, at staten skulle give afkald på at få del i Statsanstaltens formue. I bemærkningerne til lovforslaget anførtes det således bl.a., jf. Rigsdagstidende 1903-04, tillæg A, sp. 2707 ff:

"Ifølge fornævnte Lovbestemmelse (Red: § 21, sidste stk., i 1870-loven) har Staten således ret til en Del af Overskuddet fra de ældste to Anstalter og denne Statens Ret er ikke blevet berøvet den ved de senere vedtagne Bonuslove. ... Et andet Spørgsmaal er det, om ikke Hævdelsen af en saadan Ret fra Statens Side vilde kunne komme i Strid med de berettigede Forventninger om Andel i Overskuddet, som Anstaltens nuværende Interessenter må siges at have i Henhold til de vedtagne Bonuslove. Om en saadan Modstrid vil der dog ikke kunne blive Tale, når Staten giver sit Krav den rette Begrænsning. Det må nemlig erindres, at en Del af det nuværende Overskud skyldes Tiden fra de gamle Anstalters Oprettelse til 1871, for hvilket Tidsrum der aldrig har været Tale om at uddele Bonus. En anden Del af Overskuddet hidrører fra de Interessenter, der ere døde eller udtraadte af Anstalten i den Periode, der gik fra 1871, indtil Bonusloven af 1889 vedtoges.....

Med Hensyn til den Del af Overskuddet, der maatte være tilbage, efter at eventuelle Tilskud til Reserverfonden i Henhold til den ovenstaaende have fundet Sted, og efter at der til Bonusuddeling er

henlagt et Beløb saa stort som 5 pCt. af Bonustallene, vil det formentlig være det naturligste, at denne Del deles lige mellem Reservefonden og Bonusfonden....

Det beløb, som i Henhold til de omtalte Regler skal fordeles som Bonus, har man af praktiske Grunde foreslaaet samlet i en Bonusfond, af hvilken Bonusudbetalingerne udredes. Under almindelige Forhold vil hele Fondens Beholdning være at uddele. Imidlertid kunde det tænkes, at dette for et enkelt Femaar vilde bevirke en uforholdsmæssig stor Bonusuddeling, væsentlig større, end hvad der med Rimelighed kunde ventes, og da en saadan maa siges at stride mod god og forsvarlig Livsforsikringsvirksomhed har man ment at burde gøre Uddelingen af Fondens hele Beholdning afhængig af, at den ikke overstiger en vis Størrelse. Er Fonden større, skal kun en Del af det Beløb, der overstiger denne Grænse, uddeles for det paagældende Femaar, medens Resten henlægges, blandt andet til mulig Supplering af senere Bonusudbetalinger. ...

Hvilken Bestemmelse Staten vil tage dels med saadanne henlagte Beløb, med Hensyn til hvilke det maatte vise sig, at der efter al Sandsynlighed ifølge nærværende Lovs Bestemmelser ikke vil blive Anledning til at uddele dem som Bonus, dels med en saadan Del af Reservefondstilvæksten, som efter Anstaltens Skøn maatte antages at gaa udover fornøden Sikkerhed, er et Spørgsmaal, der i lange Tider vil være uden Betydning, og over for hvilket Staten selvfølgelig vil staa med den Frihed, der som Helhed betinges af Anstaltens Karakter som Statsanstalt."

I sin fremsættelsestale for Folketinget, jf. Rigsdagstidende 1903-1904, Folketingets forhandlinger, sp. 1668 f, uddybede finansministeren disse synspunkter:

"... Det er altsaa Meningen, at Staten ikke yderligere i Henseende til denne Lovs Bestemmelser skulde kunne gøre Krav paa en Del af Statsanstaltens Formue. Men i øvrigt skal jeg tilføje, at da det er en Statsanstalt, hvormed vi have at gøre, er det givet, at Staten ikke derved afskærer sig fra Retten til ud i Fremtiden, naar det maatte vise sig, at der ogsaa efter de her foreslaaede ændrede Bestemmelser opspares en stadig voksende Formue, da paa et senere Tidspunkt at tage Beslutning om, hvorledes der skal forholdes med den Del af Formuen, som maatte erkendes ikke at være til Fyl-

destgørelse af Anstaltens Formaal. Men dette Spørgsmaal vil først ud i en sandsynligvis ret fjern Fremtid komme til at foreligge, saa der er ingen Anledning til at bryde sit Hoved med, hvorledes man i den Henseende skal forholde sig...."

I lovens §§ 5-7 blev i overensstemmelse med finansministerens bemærkninger fastsat nærmere bestemmelser om fordeling af Statsanstaltens overskud mellem en bonusfond og en reservefond, således at spørgsmålet om eventuel indbetaling til statskassen af Statsanstaltens overskud i lang tid ville være uden praktisk betydning. §§ 6-7 havde følgende ordlyd:

"§ 6.

Femaarets Overskud fordeles mellem Bonusfonden og Reservefonden efter følgende Regler:

- a. Dersom Reservefonden er lig med eller større end det Beløb, der fremkommer ved til 15 pCt. af Passivet at lægge 15 pCt. af Aktivet, skal hele Overskuddet henlægges til Bonusfonden.
- b. Dersom Reservefonden er mindre end det under a. angivne Beløb, men større end eller lig med det Beløb, der fremkommer ved til 5 pCt. af Passivet at lægge 5 pCt. af Aktivet, skal der saa vidt Overskuddet strækker til forlods henlægges til Bonusfonden et Beløb lig 5 pCt. af den samlede Sum af de bonusberettigede Forsikrings Bonustal (jfr. Lov af 26. Marts 1898 §§ 5-7); af den Del af Overskuddet, der derefter maatte være til Rest, henlægges Halvdelen til Bonusfonden, medens Resten overføres til Reservefonden.
- c. Dersom Reservefonden er mindre end 5 pCt. af Summen af Passiv og Aktiv, skal der - saa vidt Overskuddet strækker til - forlods overføres til Reservefonden et saa stort Beløb, at denne faar den nævnte Størrelse; paa den Del af Overskuddet, som derefter maatte være til Rest, anvendes de Regler, som i det under b. angivne Tilfælde gælde for det hele Overskud.

§ 7.

Efter at de i § 6 foreskrevne Henlæggelser have fundet Sted, anvendes Bonusfonden helt eller delvis til Uddeling af Bonus for det paagældende Femaar paa følgende Maade: Hele Fondens Beholdning ud-

deles, saafremt den ikke overstiger 8 pCt. af den samlede Sum af de bonusberettigede Forsikrings Bonustal; er Fonden større end det angivne Beløb, uddeles der foruden 8 pCt. af Summen af Bonustallene yderligere 1/4 af det Beløb, hvormed Beholdningen overstiger de nævnte 8 pCt."

Finansministerens bemærkninger om, at staten i kraft af Statsanstaltens status som en statslig institution også i fremtiden skulle have adgang til at få andel i anstaltens opsparede midler i reservefonden og de midler i bonusfonden, som man efter bonusreglerne ikke måtte få anledning til at uddele som bonus, blev ikke bestridt under lovfor-slagets behandling i Folketinget og Landstinget, selv om man fra enkelte medlemmers side fandt statens ret til at få del i anstaltens fremtidige midler som (moralisk) betænkkelig, jf. Rigsdagstidende 1903-1904, Folketinget, sp. 1877, 1883 og 1886, samt Landstinget, sp. 898 ff.

Der er således ikke i forarbejderne noget, der tyder på, at man ved gennemførelsen af den nævnte ændring har tilsigtet, at hele Statsanstaltens formue fremover skulle tilhøre forsikringstagerne, eller at forsikringstagerne på anden måde end ved bonusudbetalingerne efter de derom fastsatte regler skulle kunne få særlige krav på Statsanstaltens formue. Ordningen var den, at Statsanstaltens overskud skulle fordeles mellem reservefonden og bonusfonden. Forsikringstagerne fik efter loven kun krav på en vis del af bonusfondens midler. Midlerne, der efter de nærmere fastsatte regler for-lods skulle indbetales til reservefonden, indtil den nåede en vis størrelse i forhold til passiver og aktiver, skulle derimod tilhøre statskassen. I det omfang, der på længere sigt måtte blive opsamlet reservefondsmidler ud over det fornødne.

f.eks. ved faldende forsikringsbestand, skulle disse midler kunne udbetales til statskassen, jf. finansministerens forudsætning i forbindelse med fremsættelsen. Finansministeren forudsatte også, at den del af overskuddet, som indgik i bonusfonden, og som man efter bonusreglerne ikke måtte få anledning til at uddele som bonus, skulle tilfalde staten. Det kan dog ikke antages, at det var finansministerens tanke, at staten frit kunne råde over de henlagte midler i bonusfonden, idet staten måtte tage hensyn til forsikringstagernes berettigede forventninger om, at midlerne i bonusfonden i almindelighed under Statsanstaltens løbende drift skulle komme forsikringstagerne til gode.

Den omstændighed, at forsikringstagerne efter loven fik krav på, at det overskud, der indgik i bonusfonden, skulle fordeles som bonus efter nærmere fastsatte regler, betød således efter forarbejderne ikke, at staten som den, der drev den statslige virksomhed, opgav sit krav på at råde over de opsparede midler i reserve- og bonusfonden, selv om en sådan disposition ville formindske Statsanstaltens indtægter og dermed det overskud, der kunne fordeles som bonus. Det blev derimod i forarbejderne til 1904-loven påpeget, at der var tale om en statslig virksomhed, og at staten havde ejendomsretten til den del af Statsanstaltens formue, som gik ud over det, der ville medgå til opfyldelsen af forsikrings- og bonuskravene.

4.4.7. Senere bonuslove frem til 1965

Siden lov nr.45 af 29.marts 1904 er loven om Statsanstalten for Livsforsikring ændret flere gange, uden at staten har benyttet sig af retten til at få del i Statsanstaltens formue.

1904-lovens principper om bonusudbetaling er fulgt i de senere lovændringer indtil 1966. §§ 38-40 i bekendtgørelse nr.11 af 15.januar 1951 af lov nr. 299 af 26.november 1931 om Statsanstalten for Livsforsikring med senere ændringer havde således følgende ordlyd:

"§ 38.

Efter hver femårig statusopgørelse udbetaler Statsanstalten af sit overskud bonus efter nedennævnte regler, der gælder, indtil anderledes ved lov bestemmes.

§ 39.

Overskuddet fordeles mellem bonusfond og reservefond således:

- a) Dersom reservefonden er større eller lig med 5 pct. af summen af aktiv og passiv, skal hele overskuddet henlægges til bonusfonden.
- b) Dersom reservefonden er mindre end 5 pct., men større eller lig med 2 pct., for rene renteforsikringer dog 2 1/2 pct., af summen af aktiv og passiv, henlægges 10 pct. af overskuddet til reservefonden og resten til bonusfonden.
- c) Dersom reservefonden er mindre end 2 pct., for rene renteforsikringer dog 2 1/2 pct., af summen af aktiv og passiv, skal der - så vidt overskuddet strækker til - forlods henlægges til reservefonden et så stort beløb, at denne får den nævnte størrelse, hvorefter der med restoverskuddet forholdes som under b) angivet.

§ 40.

Efter at de i § 39 foreskrevne henlæggelser har fundet sted, anvendes bonusfonden til uddeling af bonus for det pågældende femår på følgende måde: hele fondens beholdning uddeles, såfremt den ikke overstiger 9 pct. af summen af de bonusberettigede forsikringsers bonustal; er fonden større end det angivne beløb, uddeles yderligere af det beløb, hvormed beholdningen overstiger de nævnte 9 pct., et beløb, der bestemmes af finansministeren efter indstilling af Statsanstaltens bestyrelse."

4.4.8. Lov af 21.december 1965

Den 12.november 1965 fremsatte finansministeren et forslag til ny lov om Statsanstalten for Livsforsikring. I de almindelige bemærkninger til lovforlaget, jf. Folketingstidende 1965-66, tillæg A, sp. 866, blev der blandt andet anført følgende om baggrunden for et nyt bonussystem:

"I lovforslagets kapitel IV, § 40 foreslås for nye forsikringer indført et nyt bonusfordelingssystem.

En fuldt retfærdig fordeling af bonus er en vanskelig opgave. Et bonussystem bør søge at opfylde følgende krav:

- 1) Alle overskud, efter at de nødvendige henlæggelser har fundet sted, bør komme de forsikrede til gode.
- 2) Systemet må være forståeligt for de forsikrede.
- 3) Fordelingen må ske efter så simple regler, at den kan gennemføres inden for forsvarlige omkostningsrammer."

I overensstemmelse med disse bemærkninger blev beregningsformen for bonusudbetalingerne ændret. Derimod skete der ingen grundlæggende ændringer i overskuddets fordeling mellem reservefond og bonusfond, jf. Folketingstidende 1965-66, tillæg A, sp. 873. Bestemmelserne i §§ 39 og 40, stk. 1, jf. lov nr.444 af 21.december 1965, fik følgende ordlyd:

"§ 39. Overskuddet fordeles mellem bonusfond og reservefond således:

- a) Dersom reservefonden er større end eller lig med 5 pct. af summen af aktiv og passiv, skal hele overskuddet henlægges til bonusfonden.
- b) Dersom reservefonden er mindre end 5 pct., men større end eller lig med 2 pct., for rene renteforsikringer dog 2 1/2 pct., af summen af aktiv og passiv, henlægges 10 pct. af overskuddet til reservefonden og resten til bonusfonden.
- c) Dersom reservefonden er mindre end 2 pct., for rene renteforsikringer dog 2 1/2 pct., af summen af aktiv og passiv, skal der forlods henlægges til reservefonden et så stort beløb, at den får den nævnte størrelse, hvorefter der med restoverskuddet forholdes som under b) angivet.

§ 40. Efter at de i § 39 foreskrevne henlæggelser har fundet sted, anvendes en af bestyrelsen med finansministerens godkendelse fastsat del af bonusfonden til udlodning af bonus for det pågældende femår. Til udlodning skal dog mindst anvendes 75 pct. af femårets overskud, efter at henlæggelse til reservefonden har fundet sted...."

I bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketings-tidende 1965-66, tillæg A, sp. 873, er der blandt andet anført følgende om bestemmelsens baggrund:

"Udlodningen siden 1921 har gennemsnitlig andraget 75 pct. af overskuddet, medens resten er anvendt til forøgelse af bonusfonden. Man finder det ikke betænkeligt at fastsætte, at mindst 75 pct. af hvert femårs overskud - efter henlæggelse til reservefonden - skal anvendes til udlodning af bonus. I det omfang, i hvilket en yderligere bonusudlodning findes rimelig og velmotiveret, kan dette ske."

Statsanstaltens overskud på driften skulle således som hidtil fordeles mellem reservefonden og bonusfonden, indtil reservefonden opnåede en vis størrelse. Ændringen af bonusordningen bestod alene i, at man indførte en regel om, at mindst 75 % af 5-årets overskud, efter at de nødvendige henlæggelser til reservefonden var foretaget, skulle uddeles som bonus til forsikringstagerne. Der er således hverken efter lovens ordlyd eller forarbejderne grundlag for at antage, at det ved lovændringen var tilsigtet at give den enkelte forsikringstager et retligt krav på de midler, der hidtil var opsparet i bonusfonden, eller de midler, som ville blive henlagt i bonusfonden fremover, fordi de ikke efter de herom gældende regler skulle uddeles som bonus til forsikringstagerne.

Det må dog i overensstemmelse med, hvad der er anført ovenfor under 4.4.6., lægges til grund, at de opsamlede midler i bonusfonden i almindelighed skulle komme forsikringstagerne - betragtet som en

selvstændig gruppe - til gode, således at staten ikke under den almindelige løbende drift af Statsanstalten frit kunne råde over disse midler.

Der skete ingen ændringer vedrørende reservefondens stilling.

4.4.9. Lov af 24.maj 1978

Ved lov nr.217 af 24.maj 1978 om Statsanstalten for Livsforsikring blev 1965-loven ophævet som led i en modernisering af regelgrundlaget for Statsanstalten, jf. Folketingstidende 1977-78, tillæg A, sp. 3417. I forbindelse med moderniseringen blev der fastsat nye bonusregler, uden at man dog tilsigtede nogen afgørende ændring i princippet om fordeling af de årlige overskud mellem reservefond og bonusfond, jf. Folketingstidende 1977-78, tillæg A, sp. 3421 f. Lovens §§ 12-14 fik følgende ordlyd:

"§ 12. Statsanstalten fordeler bonus efter hver femårig statusopgørelse, idet overskuddet fordeles mellem bonusfond og reservefond efter nedenævnte regler.

§ 13. Til bestemmelse af overskuddets fordeling mellem bonusfond og reservefond beregnes en grænse, der udgør:

2 pct. af sum af aktiv og passiv, dog 2 1/2 pct. for rene renteforsikringer.

Stk. 2. Såfremt reservefonden er større end det dobbelte af denne grænse, skal hele overskuddet henlægges til bonusfonden.

Stk. 3. Såfremt reservefonden er større end denne grænse, men mindre end det dobbelte af grænsen, henlægges 10 pct. af overskuddet til reservefonden, dog højst så stort et beløb, at det dobbelte af grænsen nås, medens resten henlægges til bonusfonden.

Stk. 4. Såfremt reservefonden er mindre end grænsen, henlægges forlods af overskuddet et så stort beløb, at grænsen nås, hvorefter der med restoverskuddet forholdes som under stk. 3 angivet.

§ 14. Statsanstalten fastsætter med finansministerens godkendelse den del af bonusfonden, der skal fordeles som bonus for det kommende femår. idet

dog mindst 75 pct. af femårets henlæggelse til bonusfonden skal anvendes til umiddelbar fordeling og til forhøjelse af forsikringsydelse i det kommende femår...."

Der er heller ikke i forbindelse med denne lovændring grundlag for at antage, at der var tilsigtet eller rent faktisk skete en grundlæggende ændring af Statsanstaltens retlige status og forsikrings-tagernes rettigheder. Det blev således i bemærkningerne til lovforslaget, jf. Folketingstidende 1977-78, tillæg A, sp. 3417, på ny understreget, at Statsanstalten for Livsforsikring er en statslig virksomhed:

"Lovforslaget betyder, at loven om Statsanstalten for Livsforsikring først og fremmest kommer til at indeholder regler om organisation, tilsyn m.v., der er en følge af, at Statsanstalten er en statslig virksomhed. Tilsvarende regler er for private virksomheder fastsat i lov om forsikringsvirksomhed."

4.4.10. Lov af 8.april 1981

Den 29.januar 1981 fremsatte finansministeren et forslag om ændring af lov om Statsanstalten for Livsforsikring. Hensigten med denne lovændring var at overføre EF's direktiv nr. 79/267/EØF af 5. marts 1979 om samordning af de administrativt eller ved lov fremsatte bestemmelser om adgang til udøvelse af direkte livsforsikringsvirksomhed til dansk lovgivning, jf. Folketingstidende 1980-81, tillæg A, sp. 3527. Ved loven blev der gennemført en række ændringer af terminologisk karakter. Begrebet "reservefonden" udgik, og blev erstattet af begrebet "basiskapitalen", jf. Folketingstidende 1980-81, tillæg A, sp. 3528. I overensstemmelse hermed blev § 13 i 1978-loven om fordeling af overskuddet imellem reservefonden og bonusfonden ophævet. Efter bestemmelsen i lovens § 12 skulle hele overskuddet herefter overføres til bonusfonden.

Basiskapitalen skulle mindst udgøre den solvensmargin, som efter direktivet af 5.marts 1979 (direktiv nr. 79/267/EØF) var nødvendig for at drive livsforsikringsvirksomhed. Det vil sige, at der fremover skulle foretages fornødne henlæggelser til basiskapitalen, før et eventuelt overskud kunne overføres til bonusfonden.

Harmoniseringen med EF-reglerne i 1981 ændrede således ikke det særlige forhold, at Statsanstalten er en statslig virksomhed, og at staten derfor - med respekt af forsikringstagernes rettigheder - har ejendomsretten til Statsanstaltens formue.

4.4.11. Lov af 21.december 1983

Den gældende lov om Statsanstalten for Livsforsikring er, som nævnt i 4.2., lov nr.622 af 21.december 1983. I bemærkningerne til lovforslaget, jf. Folketingstidende 1983-84, tillæg A, sp. 1371 f, er der blandt andet anført følgende om det nye lovgrundlag for Statsanstalten:

"Nærværende lovforslag tilsigter inden for rammerne af EF's direktiv om livsforsikringsvirksomhed en ligestilling med de private livsforsikringsselskaber. Statsanstaltens fremtidige virksomhed skal i lighed med de øvrige forsikringsselskaber være omfattet af lov om forsikringsvirksomhed dog med de undtagelser, der følger af nærværende lovforslag og Statsanstaltens særlige status blandt livsforsikringsselskaberne. ..."

Lov om forsikringsvirksomhed finder fra 1.juli 1986 anvendelse på Statsanstalten, dog med de undtagelser der følger af loven om Statsanstalten og Statsanstaltens særlige status blandt forsikringsselskaberne, jf. bekendtgørelse nr. 402 af 17.juni 1986.

Det blev ikke ved lovændringen tilsigtet at ændre Statsanstaltens retlige status som en statslig virksomhed eller at opgive statens ejendomsret til og dermed retten til at råde over den formue, som siden århundredeskiftet er blevet oparbejdet i Statsanstalten, og som ikke er medgået til dækning af forsikringskravene eller er udbetalt til forsikringstagerne efter de til enhver tid gældende bonusbestemmelser. Finansministeren anførte i sin fremsættelsestale således (Folketingstidende 1983-84, Folketingets Forhandlinger, sp. 1952):

"Statsanstalten har hidtil haft økonomisk selvstændighed, idet Statsanstalten har sin egne formue og selv afholder sine driftsudgifter. Lovforslaget tilsigter en fuldstændig frigørelse fra de budget- og bevillingsretlige regler, således at Statsanstaltens budgetlægning og regnskabsaflægelse skal ske efter principperne for private virksomheder. I forbindelse hermed skal Statsanstalten på egen hånd kunne forhandle løn- og ansættelsesvilkår for de ansatte, der ikke er statstjenestemænd. Tjenestemandsstillingerne forudsættes nedlagt ved ledighed og erstattet af overenskomststillinger.

Jeg havde gerne set ligestillingen med de øvrige forsikringsselskaber gennemført fuldt ud, således at Statsanstalten blev omdannet til et gensidigt selskab efter reglerne i forsikringsvirksomhedsloven. Denne tanke har imidlertid måttet opgives, da omdannelsen eventuelt ville kunne medføre omfattende udgifter for Statsanstalten på grund af statstjenestemændenes mulige krav om ventepenge, rådighedsløn og pension.

Efter de foreliggende lovforslag gennemføres moderniseringen af Statsanstalten under bevarelse af den hidtidige status".

Der blev endvidere under lovforslagets behandling fra oppositionens side klart tilkendegivet, at Statsanstalten skulle bevares som et statsligt forsikringsselskab. Svend Andersen (Socialdemokratiet) anførte således under 1. behandlingen af lov-

forslaget (Folketingstidende, Folketingets Forhandlinger, sp. 2306):

"..... Det fremgår af bemærkninger til lovforslaget og ikke mindst af regeringens åbningstale, at det, regeringen ville, var at gå væsentlig videre. Man ville lave en endelig privatisering af Statsanstalten. Den skulle nedlægges, statens forpligtelser over for forsikringstagerne skulle ophæves, og man ville lave et gensidigt forsikringsselskab".

Svend Andersen udtrykte herefter tilfredshed med, at regeringen havde forladt sin tanke om at privatisere Statsanstalten.

Der kan endvidere henvises til Hahn (CD), Folketingstidende 1983-84, Folketingets Forhandlinger, sp. 2311, Janne Normann, (RV), a.st., sp. 2312, og finansministeren, a. st., sp. 2315.

4.4.12. Ændring af skattelovene i 1987

Den 17. december 1986 genfremsatte ministeren for skatter og afgifter et forslag til lov om ændring af forskellige skattelove med henblik på at give Statsanstalten for Livsforsikring samme skattemæssige stilling som de private forsikringsselskaber. Forslaget blev vedtaget af Folketinget, jf. lov nr. 146 af 25. marts 1987.

I selskabsskatteloven §1, stk. 1, nr. 2b, lov nr. 147 af 1987, er Statsanstalten for Livsforsikring udtrykkeligt gjort skattepligtig. Skattepligten for Statsanstalten er formuleret som en eksplicit undtagelse fra hovedreglen i samme lovs § 3, stk. 1, nr. 1, hvorefter staten og dennes institutioner er undtaget fra skattepligten.

Det følger heraf, at lovgiver har betragtet Statsanstalten som en statslig virksomhed, der uden videre ville være omfattet af lovens hovedregel om skattefrihed for statslige institutioner. Man har derfor fundet det nødvendigt at optage en særlig bestemmelse i loven om Statsanstaltens skattemæssige status.

I bemærkningerne til lovforslaget, jf. Folketings-tidende 1986-87, Tillæg A, sp. 2659, er der i overensstemmelse hermed blandt andet anført følgende om Statsanstaltens retlige status:

"Ved lov nr. 622 af 21. december 1983, der trådte i kraft den 1. januar 1984, gennemførtes der en ligestilling af Statsanstalten med de private livs-forsikringsselskaber.

Moderniseringen gennemførtes dog under bevarelse af den hidtidige status som særlig forvaltningsen-hed, idet statstjenestemændenes mulige krav ellers ville have kunnet medføre omfattende udgifter for Statsanstalten.

Denne særlige status indebærer, at Statsanstalten i relation til visse skattebestemmelser er stillet anderledes end de private livsforsikringsselskab-er.

...

I betragtning af den særlige baggrund for opret-holdelsen af Statsanstaltens status som særlig forvaltningsenhed - forholdet til statstjeneste-mændene - finder regeringen ikke, at Statsanstalt-ens særlige status kan begrunde, at den i skatte-mæssig henseende skal være stillet anderledes end de private livsforsikringsselskaber, som den iøv-rigt er ligestillet med".

Samme synspunkter gav ministeren for skatter og afgifter udtryk for i sin fremsættelsestale, jf. Folketingstidende 1986-87, Folketingets Forhand-linger, sp. 4984. Der kan endvidere henvises til skatte- og afgiftsministerens bemærkninger i for-bindelse med 1. behandlingen af lovforslaget i

Folketinget, jf. Folketingstidende 1986-87, Folketingets forhandlinger, sp. 5497.

4.5. Grundlovens beskyttelse af ejendomsretten

4.5.1. Indledning

I vurderingen af, om Statsanstalten for Livsforsikring kan privatiseres, indgår navnlig en stillingtagen til spørgsmålet om, hvorvidt Statsanstaltens status som et særligt forvaltningssubjekt indebærer, at Statsanstalten efter grundlovens § 73 nyder beskyttelse over for ændringer i Statsanstaltens virksomhed og organisation, som gennemføres ved lov. I det følgende vil der på den baggrund blive redegjort nærmere for grænserne for anvendelsen af grundlovens § 73.

4.5.2. Beskyttelse af juridiske personer

Grundlovens § 73 om ejendomsrettens beskyttelse har følgende ordlyd:

"§ 73.

Stk. 1. Ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå fra sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning.

Stk. 2. ...

Stk. 3. ..."

Det er i den statsretlige litteratur almindeligt antaget, at beskyttelsen i grundlovens § 73 gælder uanset, hvem der er rettighedens subjekt. Beskyttelsen gælder således ikke blot til fordel for enkeltpersoner, men også til fordel for juridiske personer, f.eks. aktieselskaber, foreninger, stiftelser, legater, selvejende institutioner, særlige forvaltningsenheder m.m., jf. Alf Ross, Dansk Statsforfatningsret, 3.udgave ved Ole Espersen, side 653, og Max Sørensen, Statsforfatningsret,

2.udgave ved Peter Germer, side 404. Statsanstalten for Livsforsikring vil således også være omfattet af bestemmelsen i grundlovens § 73 om beskyttelse af ejendomsretten.

4.5.3. Indgrebets karakter

I den statsretlige litteratur er det nu almindeligt antaget, at afgørelsen af, om et indgreb har karakter af ekspropriation, må bero på et samlet skøn over indgrebets beskaffenhed, jf. Max Sørensen, a.st., side 412 og Alf Ross, a.st., side 665 ff. Som momenter, der må tillægges betydning ved udøvelsen af dette skøn, peges navnlig på indgrebets formål, i hvilken grad indgrebet i ejendomsretten er generelt eller konkret, herunder om det rammer mange eller få ejere, indgrebets intensitet, om indgrebet angår en fremtidig eller aktuel råden, om indgrebet går ud på at overføre ejendomsret fra den hidtidige ejer til en ny, eller tilintetgørelse af denne råden og indgrebets begrundelse.

4.5.4. Indgreb over for særlige forvaltningsenheder

Med hensyn til indgreb over for særlige forvaltningsenheder gør nogle særlige forhold, der beror på institutionens offentligretlige karakter, sig gældende. Det er således i den stats- og forvaltningsretlige teori almindeligt antaget, at forvaltningsenheden som sådan ikke er beskyttet over for ændringer i dens styrelsesforhold, som gennemføres ved lov. Derimod vil de borgere, der har rettigheder afledet fra forvaltningsenheden f.eks. pensions- og lønningsrettigheder, forsikringskrav og bonuskrav m.v. være beskyttet af grundlovens § 73 mod direkte indgreb i disse rettigheder.

Om indgreb i særlige forvaltningssubjekters retlige status anfører Bent Christensen i Nationalbanken og forvaltningsret, side 166, blandt andet følgende:

"Nationalbankens selvstændighed er ikke beskyttet over for lovgivningsmagten. Bankens kunder og dens ansatte kan meget vel have rettigheder, der er beskyttet af grundlovens frihedsrettigheder, og derfor må respekteres af lovgivningsmagten. Og så længe Nationalbanken har en formue, der er adskilt fra Statens, skal stat og kommune betale erstatning for ekspropriation af Nationalbankens ejendom, f.eks. til en gadeudvidelse eller lignende.

Men det står lovgivningsmagten frit for at ophæve Nationalbankens nuværende selvstændighed. Lovgivningsmagten kan bestemme, at Nationalbanken gøres til et sædvanligt, hierarkisk statsforvaltningsorgan, eller at banken vel bevares med en særlig organisation og en egen formue, men i større eller mindre grad end nu underkastes regeringens og/eller folketingets styring. Grundloven giver ikke Nationalbanken en "institutionel garanti", sådan som § 82 giver kommunerne, hvis selvstyre lovgivningsmagten ikke fuldstændigt kan afskaffe. Og grl. § 73 om erstatning i tilfælde af ekspropriation kan ikke hindre, at Nationalbanken ved lov gøres til et statsorgan uden egen formue."

Poul Andersen anfører tilsvarende i Dansk Forvaltningsret, 4.udg., side 70, idet han tager udgangspunkt i Statsanstalten for Livsforsikring:

"Statsanstalten som sådan må ligesåvel som andre juridiske personer, t.eks. sparekasser og legatstiftelser, være sig med eller uden kgl. konfirmeret fundats, have beskyttelse for sin ejendomsret i.h.t. grl. § 73. Derimod er grl. § 73 ikke til hinder for, at en lov ophæver Statsanstalten, når blot opfyldelsen af bestående krav mod anstalten sikres."

Det er således i den stats- og forvaltningsretlige teori fast antaget, at lovgivningsmagten ved lov kan ændre en særlig forvaltningsenheds organisation og retlige stilling i forhold til den øvrige statsforvaltning, herunder overføre forvaltnings-

subjektets eventuelle formue til statskassen med respekt af private rettigheder.

Denne opfattelse har også tidligere været lagt til grund i lovgivningspraksis.

4.5.5. Nedlæggelsen af Overformynderiet

Overformynderiet, som blev nedlagt ved lov i 1981, var indtil 1966 et særligt forvaltningssubjekt, jf. Poul Andersen, Dansk Forvaltningsret, 4.udg., side 71. § 2 i lov nr.254 af 27.maj 1950 om overformynderiet havde følgende ordlyd:

"§ 2.

Overformynderiet har sin egen formue, der ikke må sammenblandes med statsformuen, og afholder selv sine driftsudgifter. Hvad der efter afholdelsen af driftsudgifterne måtte blive tilovers af overformynderiets indtægter, henlægges til formuen. De nærmere regler for anbringelsen af overformynderiets egen formue fastsættes af justitsministeren."

I bemærkningerne til lovens § 2, jf. Rigsdagstidende 1949-50, tillæg A, sp. 5374 f, var der blandt andet anført følgende om baggrunden for bestemmelsen:

"Bestemmelsen om, at overformynderiet har sin egen formue, der ikke må sammenblandes med statsformuen, og selv afholder sine driftsudgifter, svarer til bestemmelsen i § 1 i lovbekendtgørelsenr. 335 af 24. juni 1940 om Statsanstalten for Livsforsikring.

Bestemmelsen i sidste pkt., hvorefter de nærmere regler for anbringelsen af overformynderiets egenformue fastsættes af justitsministeren, er ny og tilsigter at skaffe overformynderiet en indtægtsforøgelse, idet formuen ikke som hidtil ubetinget kræves anbragt efter reglerne om udlån af umyndiges midler, men også kan anbringes på anden betryggende måde. Man har fundet det rimeligt at give overformynderiet mulighed for en sådan anbringelse, da f.eks. Statsanstalten for Livsforsikring, for hvis virksomhed Staten har en subsidiær garantiforpligtelse ligesom for overformynderiets, ikke ved anlæg af sine reserver er bundet til anord-

ningsmæssig anbringelse, jf. § 4 i lovekendtgørelse nr. 335 af 24. juni 1940, og da denne institution, som det fremgår af dens regnskab, ikke i ringe grad har benyttet sig heraf. I lighed med disse for Statsanstalten for Livsforsikring gældende regler er det tanken, at adgangen til anden betryggende anbringelse af formuen begrænses til at angå en del af den bogførte egenformue, således at lempelsen ikke vil kunne berøre statskassens garantiforpligtelse."

Ved lov nr. 219 af 8. juni 1966 blev Overformynderiets status ændret fra et særligt forvaltningssubjekt til en almindelig statsinstitution. Lovens § 7 havde således følgende ordlyd:

"§ 7. Ved lovens ikrafttræden overtager Staten overformynderiets formue og forpligtelser."

Der er hverken i Justitsministeriets betænkning nr. 358/1964 om Overformynderiet, som ligger til grund for lovændringen, i bemærkningerne til lovforslaget eller under lovforslagets behandling i Folketinget fundet anledning til nærmere at drøfte, om ændringen af Overformynderiets stilling fra et særligt forvaltningssubjekt til en almindelig statsinstitution ville udgøre ekspropriation efter grundlovens § 73. Det har således været opfattelsen, at Overformynderiet, som var oprettet ved lov, og for hvis forpligtelser staten i lighed med Statsanstalten for Livsforsikring stillede garanti, ikke i forhold til lovgivningsmagten nød nogen beskyttelse i henhold til grundlovens § 73.

4.6. Statsantaltens vedtægter og fonde

4.6.1. Statsanstaltens fonde

I medfør af statsanstaltslovens § 3, stk. 2, har Finansministeriet udarbejdet vedtægter for Statsanstalten for Livsforsikring, som er stadfæstet af Forsikringstilsynet i henhold til § 10, stk. 1, i

lov om forsikringsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr.127 af 23.marts 1984 med senere ændringer. Vedtægterne fremgår af bekendtgørelse nr.132 af 6.marts 1989, se betænkningens bilag 2.

Lov om forsikringsvirksomhed er ændret ved lov nr.325 af 24.maj 1989. Med virkning fra 1.januar 1989 er der i lovens kapitel 14 fastsat nye regler om årsregnskab m.v. De følgende henvisninger til lov om forsikringsvirksomhed vedrører reglerne før ændringsloven, idet den ikke finder anvendelse på Statsanstaltens regnskab for 1988, som beskrivelsen af Statsanstaltens fonde tager udgangspunkt i.

Statsanstaltens samlede formue er efter lovgivningen, vedtægterne og regnskabet opdelt på en række forskellige fonde, for hvilke der gælder forskellige regler om ledelsens adgang til at disponere.

I vedtægternes § 15 er der fastsat følgende om Statsanstaltens fonde:

"§ 15. Statsanstaltens fonde er:

- 1) Forsikringsfonden, der består af:
 - a) præmiereserven, der opgøres i henhold til reglerne i lov om forsikringsvirksomhed,
 - b) erstatningsreserven, der opgøres i henhold til lov om forsikringsvirksomhed.
- 2) Sikkerhedsfonden, hvortil henlæggelser foretages af mindst den størrelsesorden, der kræves for, at Statsanstalten besidder den nødvendige basiskapital, jf. lov om forsikringsvirksomhed. Sikkerhedsfonden må ikke formindskes. Midler, der er henlagt til sikkerhedsfonden, kan derfor ikke fraføres denne. Er basiskapitalen, herunder medregnet sikkerhedsfonden, større end den nødvendige solvensmargin, kan den overskydende del af sikkerhedsfonden dog med forsikringstilsynets samtykke anvendes til styrkelse af de tekniske reserver eller på anden måde til fordel for de forsikrede.
- 3) Bonusfonden.
- 4) Risikoudligningsfonden.
- 5) Dispositionsfonden.
- 6) Pensionsfonden.
- 7) Eventuelle andre fonde.

Stk. 2. Efter at muligt underskud fra tidligere år er dækket, og der er foretaget lovmæssige henlæggelser samt henlæggelser til bonusfonden, kan bestyrelsen med finansministerens godkendelse foretage henlæggelser til fondene."

Fondene er i Statsanstalten for Livsforsikringsberetning og regnskab for 1988 opdelt i de forsikredes kapital og bundne og frie reserver. De forsikredes kapital udgøres af forsikringsfonden og bonusudligningsfonden. De bundne reserver udgøres af sikkerhedsfonden og realisationsfonden, mens de frie reserver udgøres af kursreguleringsfonden og dispositionsfonden.

Forsikringsfonden

Forsikringsfonden viser Statsanstaltens forpligtelser over for de forsikrede.

I § 133 i lov om forsikringsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 127 af 23.marts 1984 med ændringer indtil den ovennævnte lov nr.325 af 24.maj 1989, er der fastsat følgende om forsikringsfonden for livsforsikringsselskaber:

"§ 133. Livsforsikringsselskaber skal i statusopgørelsen under passiver særskilt optage en forsikringsfond bestående af summen af:

- 1) erstatningsreserven, der omfatter sådanne forsikringsbeløb og dertil knyttede bonusbeløb, som er anmeldt eller forfaldne til udbetaling, men endnu ikke er udbetalt;
- 2) præmiereserven, der omfatter den samlede værdi af alle de løbende forsikringer. Præmiereserven skal mindst udgøre et beløb så stort som forskellen mellem kapitalværdien af selskabets forpligtelser efter samtlige løbende livsforsikringskontrakter og kapitalværdien af de nettopræmier, som forsikringstagerne skal erlægge i fremtiden. Ved nettopræmie forstås del af forsikringspræmien, som ved forsikringskontraktens indgåelse efter det da gældende grundlag for præmieberegningen svarende til den overtagne risiko. Det samme grundlag skal anvendes ved beregningen af de nævnte kapitalværdier, jfr. dog § 134. For forsikringer, for hvilke der ikke

længere skal betales præmie, skal præmiereserven indeholde et af selskabet foreslået og af forsikringstilsynet godkendt tillæg til bestridelse af deres fremtidige drift, jfr. dog § 30, nr. 2. ..."

Præmiereserven er i Statsanstaltens regnskab for 1988 i hovedtræk opgjort som forskellen mellem nutidsværdien af de fremtidige forsikringsudbetaling er (statistisk beregnet) og de præmier, der fremover vil blive indbetalt for forsikringsbestanden pr. 31.december 1988. Statsanstaltens pensionsforpligtelser over for sine pensionerede og tjenestegørende tjenestemænd er indeholdt i den samlede præmiereserve. Erstatningsreserven omfatter beløb, der skal dække anmeldte forsikringsbegivenheder, hvor forsikringsydelsen ikke er udbetalt ved udgangen af 1988.

Forsikringsfonden udgjorde pr. 31.december 1988 44 mia. kr., hvoraf 43.730.508.000 kr. var præmiereserve, og 18.491.000 kr. erstatningsreserve.

Bonusudligningsfonden

I Statsanstaltens beretning og regnskab for 1988 er opført en "bonusudligningsfond", som har til formål at udjævne forskelle mellem den depotrente, der forud er fastsat for det enkelte år, og den faktiske indtjening.

Det fremgår af vedtægternes § 15, at Statsanstalten fortsat har en bonusfond. Der er imidlertid hverken i loven eller i vedtægterne fastsat regler svarende til tidligere lovgivning om, at Statsanstaltens driftsoverskud skal henføres til bonusfonden, som efterfølgende delvis skal uddeles som bonus til forsikringstagerne.

Bonusudligningsfonden er den samme som bonusfonden, idet den består af det igennem tiden henlagte driftsoverskud i bonusfonden, som ikke er fordelt som bonus til forsikringstagerne.

Bonusudligningsfonden udgjorde 276.829.000 kr. pr. 31.december 1988.

Sikkerhedsfonden

Sikkerhedsfonden kan alene anvendes til at styrke de forsikringstekniske reserver - det vil sige for sikringsfonden - eller på anden måde til fordel for forsikringstagerne. Sikkerhedsfonden er en del af de reserver, der skal være til stede for at opfylde lovgivningens krav til reserver (solvensmargen).

Bestemmelsen i vedtægternes § 15 om sikkerhedsfonden svarer til § 138 i lov om forsikringsvirksomhed, som har følgende ordlyd:

"§ 138. Et forsikringsselskab kan, såfremt vedtægterne indeholder bestemmelser herom, foretage henlæggelser til en sikkerhedsfond.

Stk. 2. Midler, der er henlagt til sikkerhedsfonden, kan ikke fraføres denne. Der kan ej heller foretages vedtægtsændringer med den virkning, at midler, der efter stk. 1 allerede er henlagt til sikkerhedsfonden, kan fraføres denne. Såfremt sikkerhedsfonden overstiger den beregnede solvensmargen, kan det overskydende beløb dog i stedet henlægges til de tekniske reserver. ..."

Sikkerhedsfonden udgjorde 1.314.040.000 kr. pr. 31.december 1988.

Realisationsfonden

Gevinster eller tab ved salg af realrenteafgiftspligtige værdipapirer skal i følge lovgivningen henlægges til denne særlige fond. Ved udgangen af

hvert regnskabsår skal 20 % af ultimosaldoen overføres til resultatopgørelsen.

I § 146a i lov om forsikringsvirksomhed er der anført følgende om denne fonds midler:

"§ 146 a. Hvis der ved opgørelsen af et selskabs værdipapirer eller ved værdiforøgelse af faste ejendomme fremkommer en gevinst, skal denne overføres til selskabets reserver uden om resultatopgørelsen. Hvis værdipapirer eller fast ejendom sælges med gevinst, overføres denne til reserverne eller (Red: skal være "efter") fradrag af den ved salg eventuelt opståede skattebyrde.

Stk. 2. Hvis der ved opgørelsen af et selskabs værdipapirer eller ved nedskrivning af fast ejendom fremkommer et tab, skal dette fradrages selskabets reserver uden om resultatopgørelsen. Det samme gælder, hvis værdipapirer eller fast ejendom sælges med tab.

Stk. 3. Livsforsikringsselskaber overfører uanset stk. 1 og 2 gevinst og tab ved salg af de i §121, stk. 1, nr. 2 og 3, nævnte lån og værdipapirer til en realisationsfond for værdipapirer. 20% af fondens saldo skal opføres i resultatopgørelsen hvert år som ekstraordinær indtægt eller udgift, og fonden formindskes herefter i overensstemmelse hermed. Realisationsfondens saldo ved årets udgang opføres som en særskilt post på status (balancen) under egenkapitalen.

Stk. 4. I noterne skal der redegøres for, hvorledes bestemmelserne i henholdsvis stk. 1, 2 og 3 har fundet anvendelse. Den samlede gevinst eller det samlede tab i regnskabsåret skal angives særskilt for værdipapirer og fast ejendom".

Det fremgår af § 146a, stk. 3, at 20% af saldoen skal opføres i resultatopgørelsen hvert år som en ekstraordinær indtægt eller udgift. Realisationsfonden fremkommer ved kursgevinster ved salg af nærmere i realrenteafgiftsloven specificerede obligationer m.v.

Realisationsfonden udgjorde 986.569.000 kr. pr.
31.december 1988.

Kursreguleringsfonden og dispositionsfonden

De frie reserver består i følge 1988-regnskabet af en kursreguleringsfond og en dispositionsfond. Det fremgår af regnskabet, at under kursreguleringsfonden henføres kursgevinster eller kurstab ved værdiregulering eller ved salg af realrenteafgiftsfrie papirer m.m. (aktier, indeksobligationer samt fast ejendom). Det fremgår endvidere af regnskabet, at dispositionsfonden blev oprettet ved udgangen af 1984 ved en overførsel fra driftsfonden.

Kursreguleringsfonden og dispositionsfonden udgjorde henholdsvis 113.206.000 kr. og 20.000.000 kr. pr. 31.december 1988.

4.6.2. Bonusordningen

I forsikringsbetingelserne af 1.januar 1985 er der i § 18 fastsat følgende om bonusordningen:

"§ 18. Enhver forsikring, der ikke udtrykkeligt er undtaget, deltager i Statsanstaltens bonusfordeling. Fordeling af bonus sker efter nærmere regler fastsat i Statsanstaltens bonusregulativ, der er godkendt af tilsynsmyndigheden.

Stk. 2. Bonus for en forsikring tilkommer forsikringens ejer, medmindre retten til bonus er tillagt en anden.

Stk. 3. Hvis den forsikrede efter en bonusberettiget forsikring er død inden bonusbeløbet forfalder til udbetaling, tilkommer bonus den begunstigede, for så vidt andet ikke er bestemt."

I overensstemmelse hermed er det i Statsanstaltens bonusregulativ fastsat, hvordan bonus fordeles.

Herom anføres følgende:

"I Statsanstalten er enhver forsikring (bortset fra gruppelivsforsikring) opbygget således, at der til ethvert tidspunkt er en værdi, kaldet depotet i kundens favør.

Størrelsen af depotet vil ikke nødvendigvis være stadigt stigende. Ved en forsikringsbegivenhed: Død, invalidering eller genvindelse af erhvervsevnen, kan der ske en væsentlig ændring i depotets

størrelse, evt. bortfalder det helt, afhængig af forsikringsaftalens indhold.

Udviklingen i depotet gennem 1 år, hvor der ikke sker en forsikringsbegivenhed, kan illustreres ved en forrentet konto med følgende bevægelser:

På kontoen indsættes primo året depotet fra foregående års ultimo, hvis et sådant depot findes.

Indbetaling af præmie og indskud samt udbetaling af løbende ydelser posteres på forfaldstidspunkterne.

Omkostninger hæves samtidig med indbetaling af præmie og indskud.

Risikopræmier hæves løbende. Disse udregnes som sandsynligheden for død hhv. invaliditet ganget med risikosummen ved død hhv. invaliditet. Risikosummen er ovenfor omtalte ændring i depotets størrelse ved forsikringsbegivenheden død hhv. invaliditets indtræffen i fremregningsåret.

Når denne fremregning foretages fra forsikringsaftalens start med beregningsgrundlagets satser for rente, omkostninger, døds- og invaliditetssandsynligheder, kaldes depotet for reserven. Erstattes disse satser med de til enhver tid gældende satser, kaldet bonussatser, fås ved fortsat fremregning et depot, der ikke er mindre end reserven. Forskellen mellem dette depot og reserven er den uanvendte bonus, der fremstår som sådan indtil anvendelse ved udbetaling eller ved indskud på en tillæggsforsikring iht. forsikringsaftalen.

Ovenstående fremstilling er en principiel metode, der indebærer forskellige praktiske anvendelser som beskrevet i de følgende punkter.

Bonussatsen for rente kaldes depotrenten efter realrenteafgift. Hvis forsikringen er tegnet før 1983, er depotet pr. 31.12.1982 friholdt for realrenteafgift, og dette depot forrentes da med depotrenten før realrenteafgift. Når der i dette regulativ omtales forrentning, menes der forrentning med hhv. depotrenten før og efter realrenteafgift."

Det fremgår heraf, at der - som led i forsikringsaftalen - fastsættes en grundlagsrente, hvormed forsikringstagerens midler (reserve), der består af indbetalte indskud og præmier med fradrag af

omkostninger og risikopræmie, skal forrentes. Denne grundlagsrente kan ikke senere ændres til ugunst for forsikringstagerne.

I vedtægternes § 2, stk. 4, er der i tilknytning til bonusregulativet fastsat følgende bestemmelse:

"§ 2. ...

Stk. 4. Statsanstalten skal anbringe de forsikredes midler til den - under hensyn til rimelig sikkerhed - bedst mulige forrentning og skal, når de nødvendige henlæggelser er foretaget, fordele hele overskuddet mellem forsikringstagerne efter den andel, deres forsikringer har været med til at skabe."

Bestemmelsen forudsætter efter sin formulering, at der skal foretages "nødvendige henlæggelser". Det herefter konstaterede overskud skal fordeles til forsikringstagerne. Udtrykket "nødvendige henlæggelser" omfatter ikke blot lovmæssige henlæggelser til Statsanstaltens fonde, men må ses i sammenhæng med vedtægternes § 15, stk. 2, hvorefter bestyrelsen med finansministerens godkendelse kan foretage henlæggelser til Statsanstaltens andre fonde. Bestemmelsen giver således en vis frihed til at bestemme, hvor stort det overskud, der skal komme forsikringstagerne til gode, skal være.

Bestemmelsen kan efter sin formulering give anledning til tvivl om, hvorvidt det alene er overskuddet af de nuværende forsikringstageres midler - indskud og præmier m.v. - eller hele Statsanstaltens overskud, herunder overskuddet af de henlagte midler i fondene, som forsikringstagerne har krav på. Bonusfordeling for livsforsikringsselskaber sker på grundlag af det pågældende selskabs overskud. Bestemmelsen er i overensstemmelse hermed i praksis forstået således, at det er overskuddet af hele Statsanstaltens kapital, der - efter de nød-

vendige henlæggelser er foretaget - fordeles til forsikringstagerne som bonus.

4.7. Konklusioner

4.7.1. Indledning

I vurderingen af, om Statsanstalten for Livsforsikring kan privatiseres, må det navnlig indgå, om forsikringstageres rettigheder og/eller Statsanstaltens status som et særligt forvaltningssubjekt er til hinder for privatiseringen.

4.7.2. Forsikringstageres rettigheder

Til grund for Statsanstalten for Livsforsikrings forpligtelser over for forsikringstagerne ligger en række forudsætninger om fremtidig rente, omkostninger og sandsynligheder for død og invaliditet. Disse forudsætninger, der er indeholdt i den grundlagsrente, som fastsættes i forbindelse med forsikringsaftalens indgåelse, bedømmes af Statsanstalten ligesom i andre livsforsikringsselskaber så forsigtigt, at Statsanstalten ikke bør kunne få vanskeligheder med at overholde sine forpligtelser. Da grundlagsrenten er lavt fastsat, vil der opstå et overskud i forbindelse med Statsanstaltens løbende drift. En del af dette overskud fordeles til forsikringstagerne som bonus, medens resten forbliver i Statsanstalten som en del af anstaltens samlede formue.

Det forhold, at Statsanstalten for Livsforsikrings formue gennem generationer er oparbejdet ved betaling af forsikringspræmier, kan rejse spørgsmål om, hvorvidt Statsanstaltens midler i dag må betragtes som de nuværende forsikringstageres midler, således at midlerne i deres helhed nyder sær-

lig beskyttelse efter grundlovens § 73 med den følge, at Statsanstalten ikke kan privatiseres.

Ved vurderingen heraf må der lægges vægt på, at Statsanstalten for Livsforsikring ikke er en privat selvejende institution. Statsanstalten er heller ikke og har aldrig været et medlemsejet privat forsikringsselskab, men er en statslig virksomhed, hvorigennem staten har varetaget forskellige forsikringsopgaver under statskassens garanti.

Statsanstalten blev, som nævnt ovenfor i 4.1. og 4.4.1., oprettet i 1871 ved sammenlægning af to statslige anstalter for livsforsikring. Forarbejderne til 1870-loven og 1904-loven forudsætter, at Statsanstalten netop på grund af sin statslige karakter ikke skulle have nogen beskyttelse for sin formue i forhold til lovgivningsmagten.

De ændringer i loven om Statsanstalten, der er gennemført siden 1904-loven, har ikke medført nogen ændring i Statsanstaltens statslige karakter. Den omstændighed, at en offentlig virksomhed helt eller delvist finansieres ved brugerbetaling (i dette tilfælde i form af forsikringspræmier) indebærer heller ikke, at virksomheden med tiden mister sin statslige karakter. Det gælder uanset, om virksomheden drives som statsvirksomhed, statsligt aktieselskab, særlig forvaltningsenhed eller som en kommunal eller fælleskommunal virksomhed.

Forsikringstagerne i Statsanstalten har på den baggrund ikke gennem betaling af præmie eller ved lov opnået en ejendomsret til Statsanstalten, herunder en ret til at råde over Statsanstaltens formue. Der er derfor ikke noget retligt til hinder for,

at Statsanstalten for Livsforsikring privatiseres ved lov.

Statsanstalten har efter lovgivningen og efter policerne en forsikringsforpligtelse og en forpligtelse til at give forsikringstagerne andel i overskuddet i overensstemmelse med de nærmere fastsatte bonusbestemmelser i bonusregulativet og vedtægternes § 2, stk. 4. Det må derfor være en forudsætning for privatiseringen, at forsikringstagernes forsikrings- og bonuskrav respekteres.

Statens garanti for Statsanstaltens bestående forpligtelser kan endvidere ikke ophæves, idet en sådan ophævelse udgør et indgreb i kreditorernes - herunder navnlig forsikringstagernes - lovbestemte rettigheder. Der er derimod ikke noget til hinder for ved lov at begrænse eller helt ophæve garantien med hensyn til fremtidige forpligtelser.

4.7.3. Statsanstaltens omdannelse i relation til grundlovens § 73

Som nævnt ovenfor under 4.5. indebærer den omstændighed, at lovgivningsmagten organiserer en statslig institution som et særligt forvaltningssubjekt ikke, at den pågældende institution nyder beskyttelse efter grundlovens § 73 i forhold til lovgivningsmagtens adgang til at nedlægge, omdanne eller privatisere institutionen.

Statsanstalten for Livsforsikring er som nævnt et særligt forvaltningssubjekt. Der er på den baggrund ikke noget til hinder for, at lovgivningsmagten ved lov nedlægger, omdanner eller privatiserer Statsanstalten.

5. De forsikredes berettigede bonusforventninger

Det sædvanlige mønster for livsforsikringsselskaber er, at forsikringerne beregnes på hvert af de indgående beregningsselementer, såsom grundlagsrente, der sættes forholdsvis lavt; dødelighed; invaliditetshyppighed etc., med en sikker økonomisk margin.

Idet markedsrenten forudsættes at overstige grundlagsrenten, budgetteres med et overskud, der som hovedregel kommer forsikringstagerne til gode i form af bonus. Bonus prognosticerer forud blandt andet på grundlag af renteforholdene og er en væsentlig konkurrenceparameter i livs- og pensionsforsikringsmarkedet.

Bonusordningens juridiske indhold er nærmere gennemgået i kapitel 4.6.2. Bonusordningen er fastsat i det af Finanstilsynet godkendte bonusregulativ, der indeholder reglerne for den teknik, der skal anvendes ved fordelingen af bonus til de forsikrede. Størrelsen af bonus er ikke på forhånd fastlagt i policerne, men er alene meddelt forsikringstagerne i de ovennævnte bonusprognoser. Før fordelingen af bonus har forsikringstagerne således ikke noget juridisk krav på en bonus på en bestemt størrelse.

Det er et vigtigt hensyn ved privatiseringen, at de berettigede bonusforventninger, som forsikringstagerne har fået ved Statsanstaltens bonusprognoser, fortsat skal kunne honoreres af det privatiserede selskab.

Blandt andet derfor er der fra udvalgets side foranstaltet en uvildig aktuarmæssig vurdering af Statsanstalten med henblik på at skønne over selskabets mulighed for at leve op til sine eksisterende forpligtelser og bonusprognoserne. Det er herved konstateret, at Statsanstalten har funderet sine forpligtelser i henhold til lovgivningen og den af Finanstilsynet givne koncession, og at det må anses for at være et sundt og konkurrencedygtigt selskab, der økonomisk er blandt de bedste i landet.

For at sikre muligheden for at opfylde forsikrings tagernes berettigede bonusforventninger er det foreslået, at der i vedtægterne indføres en udbytte- og udlodningsbegrænsning på aktierne i livsforsikringsaktieselskabet.

Udbytte- og udlodningsklausulen er foreslået udformet således, at de samlede udlodninger og udbytteudbetalinger i de første 10 år efter omdannelsen ikke må overstige den til enhver tid værende indbetalte, nominelle aktiekapital.

Begrundelsen herfor er, at det skal sikres, at det nye livsforsikringsaktieselskabs kapital ikke ved udlodninger eller udbytteudbetalinger bringes ned under værdien af Statsanstaltens formue på omdannelsestidspunktet med tillæg af det samlede afkast. Med andre ord må der kun ske udlodning eller udbetales udbytte i det omfang det kan siges at være finansieret af nytilført kapital.

Klausulen om udbytte- og udlodningsbegrænsning er udformet på en sådan måde, at den i de første 10 år efter omdannelsen kun kan ændres eller ophæves med tilslutning fra det bestyrelsesmedlem, som det er foreslået, staten skal have ret til at udpege. Om dette forslag henvises til kapitel 6.

For yderligere at bidrage til at sikre, at der ikke fra selskabet fraføres kapital til ugunst for forsikringstagerne, kan de frie reserver i forbindelse med privatiseringen henføres til bonus- eller sikkerhedsfonden, ligesom det kan fastlægges, at de såkaldte skjulte reserver på 8,7 mia.kr., jf Statsanstaltens beretning og regnskab for 1988, efterhånden som de realiseres, henføres til bonus- eller sikkerhedsfonden. Det skal i den forbindelse erindres, at midlerne i sikkerhedsfonden i henhold til lov om forsikringsvirksomhed kun kan anvendes til dækning af tab ved afvikling af de forsikringsmæssige forpligtelser eller på anden måde til fordel for de forsikrede.

6. Selskabskonstruktion (organisation og ejere fremover)

6.1. Omdannelsen af Statsanstalten til A/S

Statsanstalten er etableret under den offentlige ret i overensstemmelse med art.8,stk.1, litra a i EF's direktiv nr. 79/267/EØF/ af 5.marts 1979 om samordning af de administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser om adgang til at udøve direkte livsforsikringsvirksomhed.

De øvrige livsforsikringsselskaber er inden for rammerne af samme artikel i EF-direktivet etableret på privatretligt grundlag som aktieselskaber eller gensidige selskaber.

Livsforsikringsvirksomhed kan således alene organiseres på privatretligt grundlag som aktieselskab eller gensidigt selskab. Der er i det følgende taget et udgangspunkt i, at Statsanstalten omdannes til aktieselskab.

Der er enkelte livsforsikringsselskaber på markedet, der er organiseret som gensidige selskaber. En sådan selskabsform er ikke i Statsanstaltens forretningsmæssige interesse, især af hensyn til påtænkte, nye initiativer, jf. kapitel 3.

Med de forskelligartede hensyn, der skal tilgodeses ved privatiseringen, er det vigtigt, at staten gennem sin dispositionsret sikrer, at forsikringstagerne og medarbejderne ikke finder deres situation forringet, jf. kapitel 3 og 5. Dette udgangspunkt styrkes af, at selskabets fortsatte drift efter privatiseringen blandt andet skal bygge på disse interessenters medvirken.

Reglerne og vilkårene i Danmark for livsforsikringsvirksomhed og forsikringstagernes berettigede bonusforventninger indebærer, ligesom forudsætningen om privatisering som igangværende virksomhed, at Statsanstaltens reserver ikke foreslås konverteret til aktiekapital. Ud fra en tilsvarende betragtning er det heller ikke ønskeligt, at staten i balancemæssig forstand aktiverer eventuelle eksisterende krav på Statsanstalten som f.eks. garanti-stillelsen.

Bibeholdelse af en uændret balance ved omdannelsen er af betydning dels for den fremtidige statsgaranti for de eksisterende forsikringer, og dels som understregning af, at statens primære salgsobjekt er det forretningsgrundlag - goodwill - der gennem årene er opbygget i virksomheden i statsligt regi, samt de forretningsmæssige muligheder, som omdannelsen kan forventes at give sig udslag i.

Der er i det følgende lagt vægt på, at konstruktionen bliver så enkel og direkte som mulig. Dette er ikke mindst af betydning for at skabe umiddelbar forståelse for privatiseringen hos Statsanstaltens mange forsikringstagere.

I lovudkastet er foreslået, at finansministeren på statens vegne stifter et livsforsikringsaktieselskab med en aktiekapital på 100 mill.kr., der indskydes af staten. Ved lov bestemmes, at livsforsikringsaktieselskabet indtræder i Statsanstaltens samtlige rettigheder og forpligtelser. Der vil dog være en mindre undtagelse vedrørende de få stats-tjenestemænd, der endnu er ansat i Statsanstalten, jf. kapitel 8.

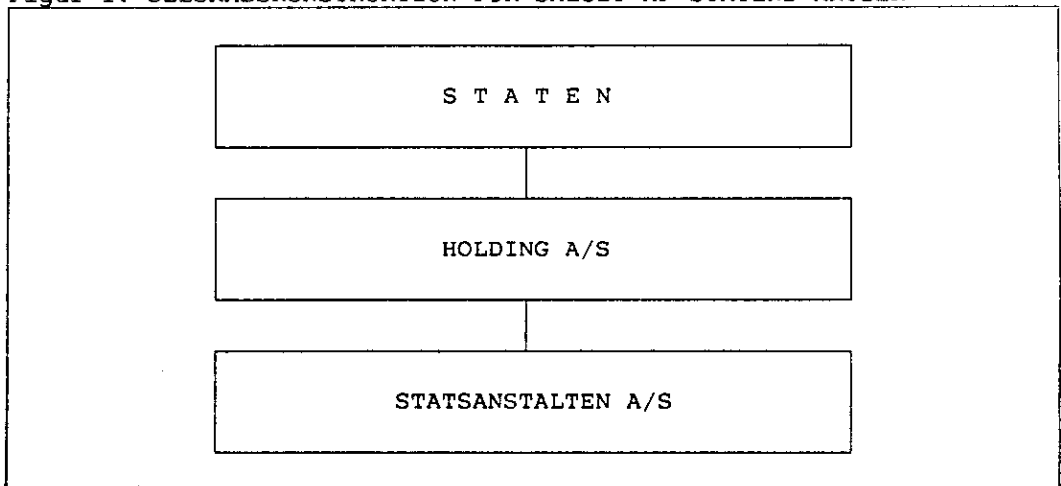
I lovudkastet foreslås, at finansministeren endvidere stifter et holdingaktieselskab med en aktiekapital på 300 mill.kr., som indskydes af staten. Indskuddet vil dels være ved apportindskud af aktieposten i livsforsikringsaktieselskabet, dels kontant, idet der vil være behov for et kontant kapitalgrundlag også i holdingaktieselskabet, blandt andet til etablering af selskaber, der ikke direkte driver livsforsikringsvirksomhed, men er et naturligt supplement til denne.

Holdingaktieselskabet vil eje samtlige aktier i livsforsikringsaktieselskabet.

Formålet med oprettelsen af to selskaber er således klart at tilkendegive den aktivitetsmæssige skelnen mellem livsforsikring og anden virksomhed, samt at skabe mulighed for at drive aktivitet i tilknytning til, men ikke direkte under livsforsikring.

Konstruktionen er vist herunder:

Figur 1. SELSKABSKONSTRUKTION FØR SALGET AF STATENS AKTIER

6.1.1 Livsforsikringsaktieselskabets bomærke og navn

Så længe staten er ejer af livsforsikringsaktieselskabet, kan selskabet benytte navnet "Statsanstalt en for Livsforsikring A/S" samt Statsanstaltens bomærke, den lukkede kongekrone.

Efter de almindelige selskabsretlige og markedsføringsretlige regler vil selskabet ikke kunne anvende Statsanstaltens navn og bomærke, når staten ikke længere har et ejerforhold til selskabet.

Af hensyn til tilrettelæggelsen af Statsanstaltens forretningsmæssige omstilling er det dog foreslået, at livsforsikringsaktieselskabet kan lade ordet "Statsanstalten" indgå i selskabets navn i perioden frem til udgangen af 1995.

6.1.2 Stiftelsesprocedure efter forsikringsvirksomhedsloven

Lov om forsikringsvirksomhed, kapitel 3, indeholder de regler om stiftelse af forsikringsselskaber, der er en betingelse for meddelelse af tilladelse (koncession) fra Finanstilsynet. Ved stiftelse af livsforsikringsaktieselskabet er det forudsat, at en række krav til selskabets stiftelse allerede foreligger opfyldt eller på anden måde er indeholdt i Statsanstaltens eksisterende koncession. Endvidere er det af forretningsmæssige grunde ønskeligt, at sikre en hurtig og administrativ enkel stiftelse af det nye selskab.

I udkastet til lovsforslag er derfor foreslået en bestemmelse, hvorefter Finanstilsynet, ved meddelelse af koncession til livsforsikringsaktieselskabet, kan dispensere fra visse stiftelsesregler, hvor Finanstilsynet måtte finde det hensigts-

mæssigt. Det er en udtrykkelig betingelse, at hensynet til forsikringstagernes interesser ikke, efter Finanstilsynets skøn, taler imod meddelelse af dispensation.

6.2. Den fremtidige ejerkreds

I det følgende omtales og vurderes nogle modeller, for en fremtidig ejerkreds.

Det udarbejdede udkast til lovforslag bygger på den i kapitel 6.2.3 anførte model, der inddrager såvel forsikringstagere som medarbejdere i ejerskabet.

6.2.1. Eneejer

Salg til en finansiell virksomhed eller en sluttet kreds af finansielle virksomheder må på indeværende tidspunkt vurderes at kunne give det højeste provenu for staten, da en sådan ejer eller ejerkreds vil have størst interesse og ekspertise i at anvende Statsanstaltens markeds- og kundepotentiale. En sådan ejer vil formentlig også kunne tilføre holdingaktieselskabet den yderligere kapital, der måtte skønnes nødvendig.

Sikringen af Statsanstaltens egenkapital, jf. kapitel 5, giver i meget vidt omfang sikkerhed for, at forsikringstagernes berettigede bonusforventninger kan opfyldes, og at det ikke bliver aktuelt at gøre statsgarantien gældende.

Salg til en eneejer kan imidlertid medføre, at der hverken for forsikringstagere eller for staten skabes indsichtsret i selskabsdispositionerne, med mindre dette i forbindelse med privatiseringen indbygges i vedtægterne med ophævelsesklausul eller på anden måde. Salg til en eneejer kan derfor skabe

problemer for de øvrige interessenter, med mindre hensynet til disses interesser tilgodeses ved supplerende foranstaltninger.

6.2.2. Børsnotering og bred ejerkreds

En bred ejerkreds kunne begrundes ud fra ønsket om at reflektere Statsanstaltens landsdækkende virksomhed og kundekreds. En børsnotering og salg til en bred uafhængig ejerkreds må imidlertid på nuværende tidspunkt vurderes at give et væsentlig lavere provenu end det, der kan opnås ved samlet salg af en majoritetspost.

Ved en børsnotering med begrænsning på maksimal ejerandel vil salgsprovenuet afhænge af publikums vurdering af rimelige forventninger til udbytte og fremtidige kursstigninger. Salg af livsforsikringsvirksomhed alene giver imidlertid næppe anledning til større forventninger på nogen af disse punkter. Så meget desto mere som Statsanstalten hidtil i medfør af vedtægternes § 2 stk. 4 har fordelt hele overskuddet efter henlæggelser mellem forsikringstagerne.

Det skal i denne forbindelse påpeges, at et børsnoteret salg til en kreds af institutionelle investorer, der ikke er finansielle koncerner, næppe heller vil skabe større provenu, idet de antagelig ikke kan tilføre virksomheden den tilstrækkelige finansielle samarbejdsvirkning, der er nødvendig for en konstruktiv udvikling.

Tilsvarende vil salg af Statsanstalten i form af et holdingselskab, med det yderligere potentiale dette indebærer, kræve et større kapitalindskud i holdingsselskabet for at virke overbevisende.

6.2.3. Majoritetsaktionær samt forsikringstagere og medarbejdere som medejere

Det er i lyset af ovenstående vurderet, at det er hensigtsmæssigt med en model, hvor aktiemajoriteten sælges til en finansiel virksomhed, eller en sluttet kreds af sådanne, kombineret med udbud af resten af aktierne til forsikringstagere og medarbejdere.

Det må dog samtidig vurderes, at salgsprovenuet på den ene side reduceres i takt med det omfang, der på forhånd lægges begrænsninger på dispositionsretten efter overdragelsen, mens salgsprovenuets størrelse og privatiseringens succes på den anden side også vil afhænge af opfyldelsen af interessenternes forventninger og deres accept af konstruktionen.

I det følgende er anført et forslag for at opretholde interessenternes ønske om tilknytning til Statsanstalten og for varetagelse af nogle væsentlige hensyn til den fortsatte drift af Statsanstalten og til statsgarantien.

Forsikringstagerne og medarbejderne

Opfyldelsen af forsikringstagernes berettigede bonusforventninger varetages primært gennem livsforsikringsaktieselskabets ledelses forretningsmæssige dispositioner. Forsikringstagernes interesser varetages endvidere dels gennem lov om forsikringsvirksomhed og dennes bestemmelser om tilsyn, der for eksempel skal godkende det forsikringstekniske grundlag og bonusregulativet, dels ved at modvirke en forringelse af Statsanstaltens udgangsbalance, og dels gennem den i kapitel 5 foreslåede klausul om udbytte- og udlodningsbegrænsning.

I dag har forsikringstagerne og medarbejderne efter loven medindflydelse i Statsanstaltens ledelse gennem deres repræsentation i bestyrelsen.

I livsforsikringsaktieselskabet vil medarbejderne have ret til bestyrelsesrepræsentation i henhold til almindeligt gældende bestemmelser, det vil sige et antal bestyrelsesmedlemmer svarende til halvdelen af det antal, der vælges af generalforsamlingen eller udpeges i henhold til vedtagterne for selskabet, dog mindst 2 repræsentanter.

Forsikringstagerne vil ved privatiseringen ikke have den samme ret som i dag til at vælge 3 bestyrelsesmedlemmer. Til afløsning heraf kan man eventuelt overveje oprettelse af et forsikringstagerråd til varetagelse af forsikringstagernes interesser.

Udfra forretningsmæssige principper kan det udover ovenstående være ønskeligt at styrke forsikringstagernes og medarbejdernes engagement i den fremtidige drift gennem et medejerskab af koncernen.

Det er derfor foreslået, at 20 % af aktierne i holdingaktieselskabet udbydes til forsikringstagerne og medarbejderne.

Da forsikringstagernes rettigheder og berettigede bonusforventninger er tilgodeset på anden måde, foreslås der ikke sat en lavere kurs end markedskurs ved salg af aktier til denne kreds.

Medarbejderaktierne foreslås tilbudt til kurs 105, som er den mest almindelige tilbudskurs ved aktieudbud til medarbejdere i den finansielle sektor i

de senere år. Ordningen skal godkendes af skattemyndighederne efter gældende regler.

Statsanstaltens ledelse

Det foreslås, at der i bemærkningerne til lovfor-slaget gives tilsagn om, at ledelsen får mulighed for aktivt at medvirke til udvælgelsen af potenti-elle majoritetsaktionærer, og dermed får indflydel-se på valget af Statsanstaltens fremtidige samar-bejdspartner. Dette vil ikke i praksis lægge ekstra bånd på dispositionsfriheden for den kommen-de ejer, men kun medvirke til en uforstyrret over-gang til den nye selskabsform og dermed sikre kon-tinuitet i driften.

Staten

Som nævnt må det ved salg til én eller få investo-rer overvejes at træffe særlige foranstaltninger til imødegåelse af utilsigtede handlinger, der in-debærer mulighed for bl.a at statsgarantien kan gøres gældende.

Udover dette forhold kan fejldispositioner i livs-forsikringsaktieselskabet eller branchens generel-le vilkår føre til, at garantien kan gøres gælden-de.

Det er derfor i lovudkastet foreslået, at staten sikres ret til at udpege et medlem af bestyrelsen for livforsikringsaktieselskabet så længe, der er statsgaranterede forsikringer i selskabet.

Det er i lovudkastet videre foreslået, at staten sikres samme ret til at udpege et bestyrelsesmed-lem i andre livsforsikringsselskaber i koncernen, hvis de i medfør af forsikringsvirksomhedsloven får overdraget en forsikringsbestand helt eller

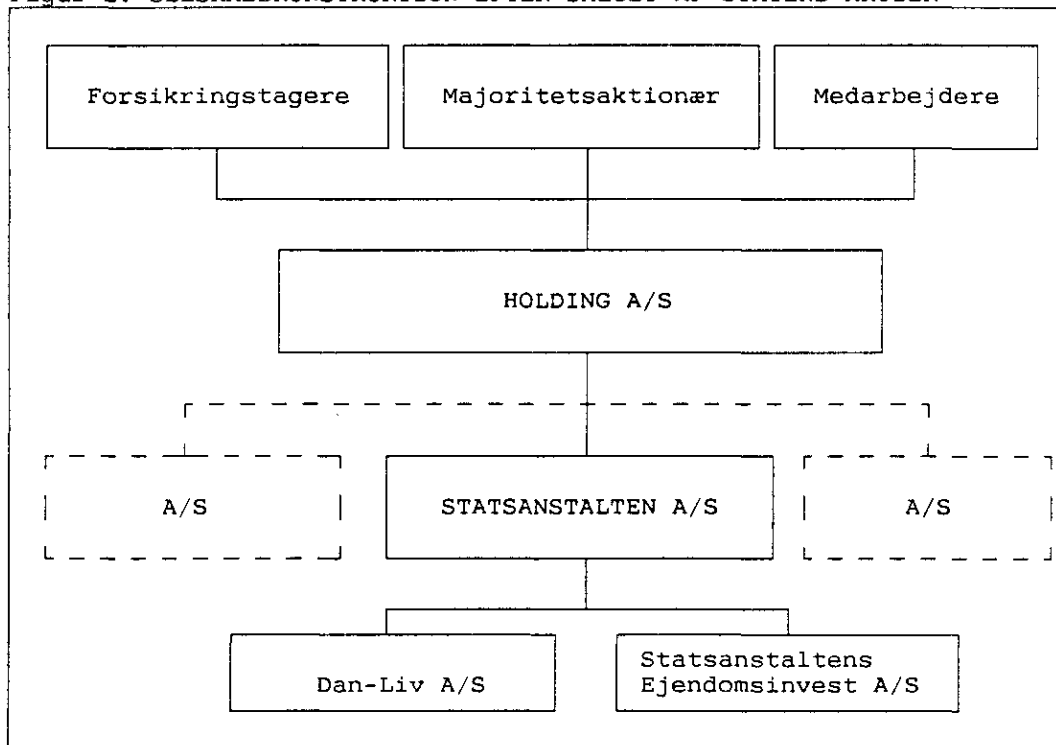
delvist omfattende forsikringer, der er dækket af statsgarantien.

Efter forslaget kræves den statsligt udpegede bestyrelsesrepræsentants tilslutning til følgende beslutninger: ophævelse eller ændring af udbytte- og udlodningsklausulen, overdragelse af forsikringsstanden eller en del heraf, overdragelse eller anden overgang af aktier i selskabet, selskabets fusion eller likvidation, jf. det udarbejdede udkast til vedtægter i betænkningens kapitel 10.2.

I salgsvilkårene ved salget af aktiemajoriteten i holdingaktieselskabet vil der kunne fastsættes bestemmelser blandt andet om, at staten skal have ret til en del af provenuet, hvis aktier i holdingaktieselskabet eller i livsforsikringsaktieselskabet indenfor en nærmere fastsat periode bliver videre solgt med fortjeneste. På samme måde kan der fastsættes bestemmelser om andre forhold, som staten ved salget ønsker fastsat om ejerforhold og drift efter salget.

Den her beskrevne model er vist herunder:

Figur 2. SELSKABSKONSTRUKTION EFTER SALGET AF STATENS AKTIER

Der er endvidere vist, hvorledes Statsanstaltens nuværende datterselskaber kan indpasses i strukturen.

7. Statsgarantien og statens engagement fremover,
herunder spørgsmålet om tidspunktet for statens
afhændelse af sine aktier

7.1. Statsgarantien

Efter § 1, stk. 1 i lov nr.622 af 21.december 1983 om Statsanstalten for Livsforsikring udøver Statsanstalten "sin virksomhed under den danske stats garanti". Dette er gentaget i § 3 i bekendtgørelse nr. 132 af 6.marts 1989 om vedtægter for Statsanstalten for Livsforsikring, jf. betænkningens bilag 2.

Statsgarantien omfatter samtlige Statsanstalten for Livsforsikrings forpligtelser, herunder de krav på forsikringsydelse, som Statsanstaltens forsikringstagere og de i Statsanstalten forsikrede har i henhold til forsikringsaftalerne. De rettigheder, som statsgarantien således giver forsikringstagerne, de forsikrede og trediemand, f.eks. pensions-, forsikrings- og bonuskrav, er beskyttet af grundlovens § 73 mod direkte indgreb, jf. kapitel 4.5. Staten vil derfor ved en privatisering fortsætte med de forpligtelser, som garantien medfører.

I udkastet til loven om privatiseringen er indsat en bestemmelse om, at staten fortsat yder garanti for de forsikringer, der er tegnet i Statsanstalten inden privatiseringen, og for de øvrige forpligtelser, som overtages fra Statsanstalten.

For de forsikringer, der tegnes efter lovens ikrafttræden, vil der ikke være statsgaranti, og disse forsikringer vil være underlagt de almindelige vilkår og den almindelige sikkerhed for livsforsikringer.

I modsætning til i dag, hvor statsgarantien omfatter Statsanstalten for Livsforsikrings samlede virksomhed og derfor Statsanstalten som sådan, vil statsgarantien efter privatiseringen gælde individuelt for hver enkelt af de forsikringsaftaler, som er indgået med Statsanstalten ved lovens ikrafttræden, og for de øvrige forpligtelser, som overtages fra Statsanstalten.

For så vidt angår forsikringerne vil statsgarantien dække alle krav, som kan gøres gældende i medfør af en forsikringsaftale, der er tegnet med statsgaranti, med de ændringer af aftalen, der er foretaget - også efter privatiseringen - og som forsikringstageren efter forsikringsaftalen har haft krav på at foretage, uden at det kan siges, at der foreligger en helt ny forsikring

Statsgarantien vil ikke være til hinder for, at livsforsikringsaktieselskabet i medfør af forsikringsvirksomhedslovens §§ 157-158 overdrager hele sin livsforsikringsbestand eller en bestemt del af denne til et datterselskab eller et andet selskab, idet statsgarantien fortsat vil gælde for de forsikringer, som er tegnet med statsgaranti, og som overdrages i den forbindelse.

7.2. Statens engagement fremover, herunder spørgsmålet om tidspunktet for statens afhændelse af sine aktier

Der er på finanslovene for 1989 og 1990 opført provenuer ved statslige privatiseringer.

Privatiseringen af Statsanstalten for Livsforsikring har indgået i overvejelserne vedrørende de nævnte provenuer. Der er imidlertid specifikt i relation til Statsanstalten hverken fastsat et tidspunkt for, hvornår et provenu skal fremkomme,

eller foretaget en vurdering af, hvor stort et sådant provenu kan tænkes at blive.

Det er i lovudkastet foreslået, at finansministeren opretter både et livsforsikrings- og et holdingaktieselskab og at staten i første omgang er eneaktionær i holdingaktieselskabet.

Hidtil har statens ejerforhold som følge af lovgivningen indebåret en begrænsning af Statsanstaltens forretningsområde. Det er bl.a. den begrænsning, Statsanstalten har behov for at få fjernet, hvilket selvsagt rejser spørgsmålet om hvorvidt - og i hvilket omfang - koncernen bør kunne udvide sine forretningsområder med staten som majoritetsaktionær.

Det vil nærmest kunne betragtes som det modsatte af privatisering, såfremt et fortsat statsligt ejerskab skulle forenes med, at der etableres nye forretningsområder i den nye koncernstruktur.

En forudsætning for at den nye koncerns aktiviteter fuldt ud kan udspille sig i overensstemmelse med markedets udvikling vil derfor være, at staten hurtigst muligt ophører med sit engagement i det nye selskab.

Af hensyn til det statslige provenu - og i denne sammenhæng også Statsanstaltens mere interne og forretningsmæssige tilpasning til den nye struktur - er det ikke givet, at det er hensigtsmæssigt med en afhændelse umiddelbart efter lovens fulde ikrafttræden. Det kan vise sig hensigtsmæssigt under visse omstændigheder at vente. Som det fremgår af lovudkastet forudsættes det dog, at både livsforsikrings- og holdingaktieselskab stiftes lige efter lovens ikrafttræden.

8. De ansattes forhold

Der er ca. 750 ansatte i Statsanstalten, heraf 275 assurandører og godt 30 statstjenestemænd.

8.1. De overenskomstansatte og kontraktsansatte

Lovudkastet indebærer, at medarbejdernes ansættelse umiddelbart overgår til livsforsikringsaktieselskabet på uændrede vilkår, herunder uden tab af anciennitet.

8.2. Tjenestemændene

Ved den forrige ændring i 1983 af loven om Statsanstalten var der ansat ca. 150 tjenestemænd i Statsanstalten. De fik ved denne lejlighed tilbuddet om enten at overgå til overenskomstansættelse i Statsanstalten eller at opretholde deres status som tjenestemænd.

Tjenestemændenes løn betales ligesom de overenskomstansattes løn af Statsanstalten via SCL (Statens Centrale Lønanvisning) i Statens Regnskabsdirektorat under Finansministeriet.

Det samme gælder for pensioner m.v. til de af Statsanstaltens pensionerede tjenestemænd. Statsanstaltens årlige udgift til tjenestemandspensioner udgør ca. 10,8 mill.kr. Derudover har Statsanstalten foretaget henlæggelse i den samlede præmiereserve til opfyldelse af Statsanstaltens pensionsforpligtelse overfor sine pensionerede og tjenestegørende tjenestemænd, jf. Beretning og regnskab for 1988, s.12. Det er oplyst, at der samlet er henlagt 145 mill.kr. til dette formål.

Det foreslås, at der i privatiseringsloven medtages en bestemmelse om, at livsforsikringsaktieselskabet skal tilbyde de statstjenestemænd, som gør tjeneste i Statsanstalten, overgang til overenskomstmæssig ansættelse i livsforsikringsaktieselskabet.

Med hensyn til de statstjenestemænd, der ikke ønsker at overgå til overenskomstansættelse i livsforsikringsaktieselskabet, gives der i lovudkastet dem mulighed for at vælge at gøre tjeneste i livsforsikringsaktieselskabet under bevarelse af deres ansættelseforhold til staten som statstjenestemænd. Der vil i de tilfælde blive tale om et frivilligt udlån af de pågældende statstjenestemænd til livsforsikringsaktieselskabet.

De statstjenestemænd, der ikke ønsker at acceptere et af ovennævnte tilbud, eller som ikke inden en vis frist reagerer på tilbudene, vil som følge af deres stillingers bortfald blive afskediget med krav på ventepenge mv.

Staten vil fortsat skulle udbetale løn mv. og afholde udgifter til pension i overensstemmelse med reglerne i tjenestemandspensionslovgivningen til de statstjenestemænd, som vælger at gøre tjeneste i livsforsikringsaktieselskabet under bevarelse af deres status som statstjenestemænd. Staten vil i overensstemmelse med reglerne i tjenestemandspensionslovgivningen ligeledes skulle udbetale pension til de allerede pensionerede statstjenestemænd i Statsanstalten for Livsforsikring.

Disse udgifter har hidtil været afholdt af Statsanstalten for Livsforsikring og har derfor ikke belastet statsbudgettet. Det er som det mest rimeli-

ge foreslået, at privatiseringen ikke ændrer ved dette forhold. Derfor er der i udkastet til lovfor-
slaget medtaget bestemmelser, således at livsfor-
sikringsaktieselskabet skal refundere staten de
udgifter, som staten får fremover til løn, pension
og ventepenge m.v. til statstjenestemændene i livs
forsikringsaktieselskabet og til Statsanstaltens
pensionerede og afskedigede statstjenestemænd.

9. Skatter og afgifter m.v.

Med virkning fra 1. januar 1988 har Statsanstalten været skattepligtig med særskilt hjemmel i selskabsskatteloven efter samme regler, som gælder for livsforsikringsselskaber, der drives i aktieselskabsform. Ved privatiseringen i form af omdannelse til et aktieselskab, vil selskabet blive omfattet af de bestemmelser, der i øvrigt gælder for livsforsikringsaktieselskaber.

Statsanstaltens skattepligtige indkomst vil også efter privatiseringen skulle opgøres som livsforsikringsaktieselskaber.

For at give Statsanstalten for Livsforsikring samme mulighed for skattemæssig succession, som sparekasserne har ved omdannelse til aktieselskab, er det i lovudkastet foreslået, at det nye livsforsikringsaktieselskab også indtræder i Statsanstaltens skattemæssige stilling, hvilket blandt andet vil indebære, at Statsanstalten ikke beskattes af realisationsavancer eller tab i forbindelse med privatiseringen.

Den skattemæssige succession vil tillige indebære, at de aktiver og passiver, som livsforsikringsaktieselskabet overtager fra Statsanstalten, ved opgørelsen af livsforsikringsaktieselskabets skattepligtige indkomst skal behandles i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelse nr. 757 af 12. december 1988 om overgangsregler for beskatning af Statsanstalten for Livsforsik-

ring. Det betyder, at de skal behandles, som om de var anskaffet af livsforsikringsaktieselskabet på de tidspunkter og til de anskaffelsessummer og formål, hvortil de er erhvervet eller må anses for erhvervet af Statsanstalten for Livsforsikring.

Med hensyn til skattemæssige afskrivninger, som er foretaget af Statsanstalten, vil de blive anset for foretaget af livsforsikringsaktieselskabet i de pågældende indkomstår.

Efter lovudkastet gives livsforsikringsaktieselskabet på tilsvarende måde mulighed for at kunne fremføre Statsanstalten for Livsforsikrings underskud fra indkomståret 1988 eller senere.

Der fritages ikke for betaling af kapitaltilførselsafgift ved stiftelsen af de to nye selskaber.

Der er hjemmel til succession i Statsanstaltens realrenteafgiftsgrundlag i realrenteafgiftslovens § 8 A, stk. 2.

Ved gennemførelsen af realrenteafgiftsloven blev det bestemt, at den del af det afgiftspligtige afkast, der kunne henføres til saldoen af 31. december 1982 tilnærmelsesvis skal fritages for afgift.

Det har blandt andet indebåret overvejelser i forsikringsbranchen om etablering/opdeling i selskaber, der er uafhængigt afgiftspligtige.

Også Statsanstalten har haft sådanne overvejelser, idet man vil være uheldigt stillet uden at kunne foretage en opsplætning svarende til konkurrenternes.

Den nugældende lov om Statsanstalten for Livsfor sikring hindrer en sådan opsplætning. Den foreslåede lovgivning om privatiseringen gør det muligt for Statsanstalten at følge konkurrenterne på dette område.

Statsanstalten er i øjeblikket i øvrigt nævnt særskilt i en række skattelove, for eksempel også i realrenteafgiftsloven. De nævnte særbestemmelser bør derfor ophæves i konsekvens af privatiseringen.

10. Lovudkast med bemærkninger og udkast til vedtægter for livsforsikringsaktieselskabet

10.1. Lovudkast med bemærkninger

Udvalget har udarbejdet følgende udkast til
Lov om privatisering af Statsanstalten for Livsforsikring

§ 1. Finansministeren stifter et livsforsikringsaktieselskab med en aktiekapital på 100 mio. kr., som tegnes af staten.

Stk. 2. Finanstilsynet kan ved stiftelsen af livsforsikringsaktieselskabet tillade, at bestemmelserne herom i lov om forsikringsvirksomhed fraviges, i det omfang hensynet til forsikringstagerne ikke taler herimod.

Stk. 3. Livsforsikringsaktieselskabet kan indtil udgangen af 1995 lade ordet "Statsanstalten" indgå i sit navn.

§ 2. Finansministeren stifter et holdingaktieselskab med en aktiekapital på 300 mio. kr., som tegnes af staten.

Stk. 2. Finansministeren indskyder i holdingaktieselskabet statens aktier i livsforsikringsaktieselskabet som delvis betaling for de aktier, som tegnes efter stk. 1.

Stk. 3. Der skal ikke betales aktieafgift for indskuddet efter stk. 2.

Stk. 4. Finansministeren bemyndiges til med Folketingets finansudvalgs godkendelse at sælge statens aktier i holdingaktieselskabet.

§ 3. Livsforsikringsaktieselskabet indtræder i Statsanstalten for Livsforsikrings rettigheder og forpligtelser, jf. dog § 6, stk. 2 og 3, samt i

Statsanstalten for Livsforsikrings skattemæssige stilling.

Stk. 2. Livsforsikringsaktieselskabet kan i sin indkomstopgørelse efter bestemmelserne i ligningslovens § 15 fradrage Statsanstalten for Livsforsikrings skattemæssige underskud fra og med indkomståret 1988.

Stk. 3. Ved opgørelsen af et tab som omhandlet i § 5, stk. 5, i aktieavancebeskatningsloven, skal udbytte, som omhandlet i selskabsskattelovens § 13, stk. 1, nr. 2, der er modtaget af Statsanstalten for Livsforsikring, anses for modtaget af livsforsikringsaktieselskabet.

Stk. 4. Aktieafgift skal ikke betales ved livsforsikringsaktieselskabets overtagelse af Statsanstalten for Livsforsikrings aktiebeholdning efter stk. 1.

Stk. 5. For indtræden i rettigheder og forpligtelser efter stk. 1 gælder følgende bestemmelser ikke:

- 1) Bestemmelserne i lov om forsikringsvirksomhed om overdragelse af en livsforsikringsbestand.
- 2) Bestemmelserne i lejelovens kapitel 16 om tilbudspligt.
- 3) Bestemmelser, hvorefter rettigheder skal tinglyses eller på anden måde registreres offentligt.

§ 4. Staten yder garanti for forsikringer, der er tegnet i Statsanstalten for Livsforsikring, og for andre forpligtelser, der overtages fra Statsanstalten for Livsforsikring.

§ 5. Finansministeren kan udpege et medlem af livsforsikringsaktieselskabets bestyrelse, så længe selskabets forsikringsbestand omfatter livsforsikringer, der er dækket af statsgarantien.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder også for et livsforsikringsselskab, der får overdraget en livs-

forsikringsbestand, der er dækket af statsgarantien, hvis selskabet indgår i koncern med det livsforsikringsaktieselskab, som stiftes efter § 1.

§ 6. Livsforsikringsaktieselskabet tilbyder de statstjenestemænd, som gør tjeneste i Statsanstalten for Livsforsikring, overgang til ansættelse i livsforsikringsaktieselskabet.

Stk. 2. De statstjenestemænd, der ikke efter stk. 1 overgår til ansættelse i livsforsikringsaktieselskabet, kan vælge at gøre tjeneste i livsforsikringsaktieselskabet og bevare deres ansættelsesforhold til staten.

Stk. 3. Til de statstjenestemænd, som vælger at gøre tjeneste i livsforsikringsaktieselskabet efter stk. 2, udbetaler staten løn m.v. og afholder udgifter til pension i overensstemmelse med reglerne i tjenestemandspensionslovgivningen.

Stk. 4. Livsforsikringsaktieselskabet refunderer staten de lønninger, pensioner, rådighedslønninger og ventepenge m.v., der udbetales i henhold til stk. 3, eller som i overensstemmelse med reglerne i tjenestemandsløvgivningen udbetales til pensionerede eller afskedigede statstjenestemænd i Statsanstalten for Livsforsikring. Finansministeren fastsætter nærmere bestemmelser herom.

§ 7. Lov nr. 622 af 21. december 1983 om statsanstalten for livsforsikring ophæves.

Stk. 2. Statsanstalten for Livsforsikrings årsregnskab for 1989 udarbejdes, revideres og godkendes efter reglerne herom i lov nr. 622 af 21. december 1983 om statsanstalten for livsforsikring.

§ 8. Loven træder i kraft den ... Finansministeren fastsætter dog tidspunktet for ikrafttræden af §§ 3 - 5, § 6, stk. 3 og 4, og § 7.

Stk. 2. Loven har med hensyn til den skattemæssige stilling virkning fra og med indkomståret 1990. Det samme gælder med hensyn til regnskabsaflæggelsen.

Bemærkninger til lovudkastets enkelte bestemmelser

Til § 1

Ved bestemmelsen, sammenholdt med § 3, gøres det muligt, at Statsanstalten for Livsforsikring privatiseres, således at forsikringsvirksomheden kan fortsætte i privatretligt regi. Med henblik herpå skal finansministeren efter § 1 stifte et livsforsikringsaktieselskab. Der foreslås tegnet en aktiekapital på 100 mio. kr. til kurs 102, som indbetales kontant af staten.

Stiftelsen skal ske i overensstemmelse med reglerne herom i lov om forsikringsvirksomhed.

For at muliggøre en hurtig og administrativ enkel stiftelse af det nye livsforsikringsaktieselskab, som skal overtage Statsanstaltens forsikringsvirksomhed og den eksisterende forsikringsbestand, er det i stk. 2 forslået, at Finanstilsynet får mulighed for at dispensere fra reglerne i lov om forsikringsvirksomhed om stiftelse af et livsforsikringselskab i det omfang tilsynet finder det hensigtsmæssigt. Det er en betingelse, at tilsynet skønner, at hensynet til forsikringstagerne ikke taler herimod. Det er ikke tanken at dispensere fra de almindelige selskabsretlige regler om stiftelse af et aktieselskab.

Livsforsikringsaktieselskabet agtes stiftet under navnet "Statsanstalten for Livsforsikring A/S". Efter de almindelige selskabsretlige og markedsfø-

ringsretlige regler vil selskabet ikke kunne anvende Statsanstaltens navn eller bomærke, når staten ikke længere har et ejerforhold til selskabet. Det er imidlertid vigtigt, at selskabet også med hensyn til ændring af navnet har mulighed for at tilrettelægge sin forretningsmæssige omstillingsproces på en hensigtsmæssig måde. Det foreslås derfor, at der ved stk. 3 i tiden indtil udgangen af 1995 gives selskabet ret til at lade ordet "Statsanstalten" indgå i sit navn.

Til § 2

Hensynet til Statsanstaltens fremtidige konkurrenceevne og udviklingsmuligheder og provenumæssige grunde taler for, at der så hurtigt som muligt stiftes et holdingselskab, således at der etableres en koncern, hvori livsforsikringsvirksomheden kan indgå.

Efter denne bestemmelse skal finansministeren derfor tillige stifte et holdingaktieselskab med en aktiekapital på 300 mio. kr., som tegnes af staten til kurs 102. Efter stk. 2 er det bestemt, at statens aktier i livsforsikringsaktieselskabet indbetales som aktiekapital i holdingaktieselskabet til kurs 100. Det kontante indskud vil således blive 206 mio. kr, og holdingaktieselskabet vil blive eneaktionær i livsforsikringsaktieselskabet.

Stiftelsen skal ske i overensstemmelse med reglerne herom i aktieselskabsloven og selskabets vedtægter skal udarbejdes i den forbindelse.

I stk. 3 er det af praktiske grunde fastsat, at finansministeren ikke skal betale aktieafgift ved apportindskuddet i holdingaktieselskabet af statens aktier i livsforsikringsaktieselskabet. Det efterfølgende salg af statens aktier i holdingak-

tieselskabet bliver imidlertid ikke fritaget for aktieafgift.

Da det er hensigten med privatiseringen at sælge statens aktier i holdingaktieselskabet, er der ved stk. 4 for fuldstændighedens skyld givet finansministeren en udtrykkelig bemyndigelse hertil. Forslag om salget og vilkårene vil skulle forelægges Finansudvalget fortroligt til godkendelse.

20 % af aktierne agtes tilbudt medarbejderne og forsikringstagerne, der herved får mulighed for at blive medejere af holdingselskabet.

For at give Statsanstaltens ledelse mulighed for at få indflydelse på valget af Statsanstaltens fremtidige samarbejdspartner er det hensigten, at lade ledelsen medvirke aktivt i udvælgelsen af potentielle majoritetsaktionærer.

Til § 3

Efter denne bestemmelse overgår Statsanstaltens virksomhed, herunder dens forsikringsbestand, fuldt ud til det nystiftede livsforsikringsaktieselskab, således at det umiddelbart ved lov bestemmes, at selskabet indtræder i Statsanstalten for Livsforsikrings rettigheder og forpligtelser, bortset fra de forpligtelser overfor statstjenestemændene, som forbliver hos staten, jf. § 6, stk. 2 og 3.

I tilknytning hertil er det i § 7 fastsat, at lov nr. 622 af 21. december 1983 om statsanstalten for livsforsikring ophæves.

Livsforsikringsaktieselskabet indtræder således i kraft af loven i Statsanstalten for Livsforsikrings rettigheder og forpligtelser som helhed. For-

sikringstagerne i Statsanstalten for Livsforsikring bliver derved forsikringstagere i livsforsikringsaktieselskabet, og da deres retsstilling ikke forringes herved, kan de ikke i den anledning opsig deres forsikringsaftaler.

Det er derudover i § 3, stk. 1 udtrykkeligt fastsat, at livsforsikringsaktieselskabet også indtræder (succederer) i Statsanstalten for Livsforsikrings skattemæssige stilling. Den skattemæssige succession svarer til de regler, der blev indført ved lov nr. 843 af 21. december 1988 om sparekassers omdannelse til aktieselskaber, jf. fusionslovens § 14 a.

En sådan skattemæssig succession betyder, at realisationsavancer eller tab ikke beskattes ved indtrædelsen i rettigheder og forpligtelser. Beskatningen indtræder derimod, når livsforsikringsaktieselskabet efter successionen konstaterer gevinster eller tab, enten på realisationstidspunktet, hvis realisationsprincippet anvendes, eller på status-tidspunktet, hvis lagerprincippet anvendes, eller efter reglerne om matematisk opskrivning.

Den skattemæssige succession efter § 3, stk. 1 indebærer, at de aktiver og passiver, som livsforsikringsaktieselskabet overtager fra Statsanstalten for Livsforsikring, ved opgørelsen af livsforsikringsaktieselskabets skattepligtige indkomst behandles, som om de var anskaffet af dette på de tidspunkter og til de anskaffelsessummer og formål, hvortil de er erhvervet eller må anses for erhvervet af Statsanstalten for Livsforsikring, jf. bekendtgørelse nr. 757 af 12. december 1988 om overgangsregler for beskatning af Statsanstalten for Livsforsikring.

Den skattemæssige succession medfører også, at skattemæssige afskrivninger foretaget af Statsanstalten for Livsforsikring anses for foretaget af livsforsikringsaktieselskabet i de pågældende indkomstår.

Opnår livsforsikringsaktieselskabet gevinst eller lider det tab ved afhændelse eller indfrielse af fordringer efter kursgevinstloven, behandles sådan gevinst eller tab efter samme regler, som skulle have været bragt i anvendelse, såfremt gevinst eller tab var blevet realiseret hos Statsanstalten for Livsforsikring.

Efter stk. 2 får livsforsikringsaktieselskabet mulighed for at kunne fremføre Statsanstalten for Livsforsikrings underskud fra indkomståret 1988 eller senere.

Efter stk. 3 har livsforsikringsaktieselskabet kun fradrag for tab efter aktieavancebeskatningsloven i det omfang tabet overstiger eventuelle skattefri udbytter af de pågældende aktier.

I stk. 4 gives fritagelse for betaling af aktieafgift i forbindelse med livsforsikringsaktieselskabets indtræden i Statsanstalten for Livsforsikrings aktiebeholdning efter stk. 1.

Bestemmelsen i stk. 1 indebærer som nævnt, at livsforsikringsaktieselskabet indtræder i Statsanstalten for Livsforsikrings rettigheder og forpligtelser. Denne indtræden er et væsentligt led i privatiseringen af Statsanstalten for Livsforsikring, som gennemføres direkte ved lov. Der er derfor ikke tale om, at Statsanstalten for Livsforsikring foretager en almindelig privatretlig overdragelse af sine rettigheder og forpligtelser til livsfor-

sikringsaktieselskabet. For at udelukke enhver tvivl er det i stk. 5 udtrykkeligt fastsat, at visse lovbestemmelser, der vedrører overdragelse af rettigheder og forpligtelser, ikke gælder for den indtræden i rettigheder og forpligtelser, der sker efter stk. 1.

I § 3, stk. 5, nr. 1 fastslås det udtrykkeligt, at reglerne i kapitel 16 i lov om forsikringsvirksomhed ikke gælder ved Statsanstaltens forsikringsbestands overgang til livsforsikringsaktieselskabet, da det som følge af stk. 1 er overflødigt at følge disse regler, jf. bemærkningen ovenfor om stk. 1.

Ved § 3, stk. 5, nr. 2 præciseres det, at lejelovens kapitel 16 om tilbudspligt ikke gælder, når livsforsikringsaktieselskabet overtager Statsanstaltens udlejningsejendomme ved indtrædelsen efter § 3, stk. 1 i rettigheder og forpligtelser. Tilbudspligten vil imidlertid indtræde ved det efterfølgende salg af statens aktier.

§ 3, stk. 5, nr. 3 indebærer blandt andet, at den indtræden i rettigheder og forpligtelser, der finder sted efter § 3, stk. 1, ikke skal tinglyses eller på anden måde registreres offentligt for at skabe legitimation for livsforsikringsaktieselskabet til at råde over rettighederne. Livsforsikringsaktieselskabet kan således for eksempel sælge, pantsætte eller på anden måde råde over værdipapirer, der er registreret i Værdipapircentralen, og fast ejendom, der er tinglyst med Statsanstalten for Livsforsikring som ejer. Bestemmelsen medfører således, at adkomsten i for eksempel tingbog en ikke berigtiges, før der første gang disponeres over den faste ejendom.

Bestemmelsen i stk. 5, nr. 3 udelukker ikke, at livsforsikringsaktieselskabet af ordensmæssige hensyn, inden der første gang disponeres over rettigheden, foretager tinglysning eller anden offentlig registrering af dets indtræden i Statsanstalten for Livsforsikrings rettigheder og forpligtelser. Det vil herudover være nødvendigt, at der sker tinglysning af ejerskifte, for så vidt angår selskabets pantebreve i fast ejendom, hvis selskabet ønsker at modtage underretning efter retsplejelovens § 564 om, at en pantsat ejendom begæres solgt på tvangsauktion.

Det er en forudsætning, at tinglysning eller anden offentlig registrering kan ske alene på grundlag af loven om privatisering af Statsanstalten for Livsforsikring, således at der ikke skal oprettes dokumenter, herunder skøder, om livsforsikringsaktieselskabets indtræden i Statsanstalten for Livsforsikrings rettigheder og forpligtelser. Tinglysnings- eller anden registreringsafgift skal dog betales efter de almindelige regler herom.

Det er en forudsætning for lovens gennemførelse, at forsikringstagernes og medarbejdernes ret efter § 4 i den gældende statsanstaltslov til at vælge bestyrelsesmedlemmer ophører samtidigt med, at statsanstaltsloven ophæves. I forhold til de af Statsanstaltens lønmodtagere, der ikke er tjenestemænd, indtræder livsforsikringsaktieselskabet efter reglerne i lovgivningen om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse i rettigheder og forpligtelser, der består på omdannelsestidspunktet.

Til § 4

Forsikringstagernes og andre kreditorers krav i Statsanstalten for Livsforsikring er efter § 4 sikret derved, at staten fortsat yder garanti for de forpligtelser, som livsforsikringsaktieselskabet overtager fra Statsanstalten. Det følger modsætningsvis af stk. 1, at staten ikke yder garanti for de forpligtelser, som livsforsikringsaktieselskabet påtager sig.

For så vidt angår forsikringerne vil den lovbestemte statsgaranti dække alle krav, som kan gøres gældende i medfør af en forsikringsaftale, der er tegnet med statsgaranti, med de ændringer af aftalen, der er foretaget - også efter privatiseringen - og som forsikringstageren efter forsikringsaftalen har haft krav på at foretage, uden at det kan siges, at der foreligger en helt ny forsikring.

Statsgarantien vil ikke være til hinder for, at livsforsikringsaktieselskabet i medfør af forsikringsvirksomhedslovens §§ 157-158 overdrager hele sin livsforsikringsbestand eller en bestemt del af denne til et datterselskab eller et andet selskab, idet statsgarantien fortsat vil gælde for de forsikringer, som er tegnet med statsgaranti, og som overdrages i den forbindelse.

Til § 5

Det er af hensyn til statsgarantien foreslået, at staten sikres ret til at udpege et medlem af bestyrelsen for livsforsikringsaktieselskabet så længe, der er statsgaranterede forsikringer i selskabet.

Det er videre foreslået, at staten sikres samme ret til at udpege et bestyrelsesmedlem i andre livsforsikringsselskaber i koncernen, hvis de i medfør af forsikringsvirksomhedsloven får overdrag-

et en forsikringsbestand helt eller delvist omfattende forsikringer, der er dækket af statsgarantien.

Ved stiftelsen af livsforsikringsaktieselskabet vil det i vedtægterne blive fastsat, at den statsligt udpegede bestyrelsesrepræsentants tilslutning kræves til følgende beslutninger: ophævelse eller ændring af den tidligere nævnte udbytte- og udlodningsklausul, overdragelse af forsikringsbestanden eller en del heraf, salg eller anden overgang af aktier i selskabet, selskabets fusion og likvidation, jf. det udarbejdede udkast til vedtægter.

Da den statslige repræsentant er udpeget i henhold til lovgivning, følger det, at den pågældende ikke medregnes ved opgørelsen af antallet af medarbejderrepræsentanter i bestyrelsen.

Til § 6

Der er ca. 750 ansatte i Statsanstalten, heraf 275 assurandører og godt 30 statstjenestemænd.

Ved den forrige ændring i 1983 af loven om Statsanstalten var der ansat ca. 150 tjenestemænd i Statsanstalten. De fik ved denne lejlighed tilbuddet om enten at overgå til overenskomstansættelse i Statsanstalten eller at opretholde deres status som tjenestemænd.

Tjenestemændenes løn betales ligesom de overenskomstansattes løn af Statsanstalten via Statens Centrale Lønanvisning i Statens Regnskabsdirektorat under Finansministeriet.

Det samme gælder for pensioner m.v. til de af Statsanstaltens pensionerede tjenestemænd. Statsanstal-

tens årlige udgift til tjenestemandspensioner udgør ca. 10,8 mio.kr.

Ved bestemmelsen i stk. 1 foreslås det, at livsforsikringsaktieselskabet skal tilbyde de statstjenestemænd, som gør tjeneste i Statsanstalten, overgang til overenskomstmæssig ansættelse i livsforsikringsaktieselskabet.

Med hensyn til de statstjenestemænd, der ikke ønsker at overgå til overenskomstansættelse i livsforsikringsaktieselskabet, gives der i stk. 2 dem mulighed for at vælge at gøre tjeneste i livsforsikringsaktieselskabet under bevarelse af deres ansættelseforhold til staten som statstjenestemænd. Der vil i de tilfælde blive tale om et frivilligt udlån af de pågældende statstjenestemænd til livsforsikringsaktieselskabet.

De statstjenestemænd, der ikke ønsker at acceptere ét af ovennævnte tilbud, eller som ikke inden en vis frist reagerer på tilbudene, vil som følge af deres stillingers bortfald blive afskediget med krav på rådighedsløn, ventepenge mv.

Staten vil fortsat skulle udbetale løn mv. og afholde udgifter til pension i overensstemmelse med reglerne i tjenestemandspensionslovgivningen til de statstjenestemænd, som vælger at gøre tjeneste i livsforsikringsaktieselskabet under bevarelse af deres status som statstjenestemænd. Staten vil i overensstemmelse med reglerne i tjenestemandspensionslovgivningen ligeledes skulle udbetale pension til de allerede pensionerede statstjenestemænd i Statsanstalten for Livsforsikring.

Disse udgifter har hidtil været afholdt af Statsanstalten for Livsforsikring og har derfor ikke belastet statsbudgettet. Det er som det mest rimelige foreslået, at privatiseringen ikke ændrer ved dette forhold. Derfor er der i udkastet til lovforslaget § 6, stk. 4 medtaget en bestemmelse, hvorefter livsforsikringsaktieselskabet skal refundere staten de udgifter, som staten får fremover til løn, pension, rådighedsløn og ventepenge m.v. til statstjenestemændene i livsforsikringsaktieselskabet og til Statsanstaltens pensionerede og afskedigede statstjenestemænd. Det er yderligere hjemlet, at finansministeren fastsætter nærmere regler herom.

Til § 7

Da det er hensigten, at Statsanstalten for Livsforsikring skal ophøre med at eksistere, når debitor- og kreditorskiftet efter § 3 har fundet sted, er det i § 7 fastsat, at den gældende statsanstaltslov ophæves.

Det er i stk. 2 dog bestemt, at Statsanstalten for Livsforsikrings årsregnskab for 1989 skal behandles efter reglerne i den gældende statsanstaltslov. Bestemmelsen får imidlertid kun betydning, hvis årsregnskabet ikke er godkendt, når den gældende statsanstaltslov ophæves.

Til § 8

Loven træder i kraft den ... Finansministeren fastsætter dog tidspunktet for ikrafttræden af §§ 3 - 5, § 6, stk. 3 - 4 og § 7. Herved sikres, at debitor- og kreditorskiftet og statens garanti for Statsanstaltens forpligtelser træder i kraft samtidig med, at Statsanstalten for Livsforsikring ophører med at eksistere ved ophævelsen af statsanstaltsloven efter § 7.

En forudsætning for, at livsforsikringsaktieselskabet kan indtræde i Statsanstalten for Livsforsikrings rettigheder og forpligtelser, er, at livsforsikringsaktieselskabet forinden er oprettet som et selvstændigt retssubjekt. Bestemmelsen om, at finansministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttræden af §§ 3 - 5, § 6, stk. 3 - 4 og § 7, gør det således muligt at gennemføre privatiseringen.

Det er hensigten, at livsforsikringsaktieselskabet skal have kalenderåret som regnskabsår, ligesom Statsanstalten for Livsforsikring har det.

Af praktiske grunde, herunder af hensyn til indgivelsen af selvangivelse for indkomståret 1990, er det ved stk. 2 fastlagt, at med hensyn til den skattemæssige stilling har loven virkning fra og med indkomståret 1990.

Det følger tillige af stk. 2, at livsforsikringsaktieselskabets indtræden efter § 3, stk. 1 i Statsanstalten for Livsforsikrings rettigheder og forpligtelser har regnskabsmæssig virkning fra og med 1. januar 1990.

Livsforsikringsaktieselskabet skal derfor udarbejde regnskab for hele 1990 og dette skal således omfatte såvel Statanstalten for Livsforsikrings som livsforsikringsaktieselskabets virksomhed i kalenderåret 1990

10.2. Udkast til vedtægter for livsforsikrings- aktieselskabet

Udvalget har udarbejdet følgende udkast til
Vedtægter for Statsanstalten for Livsforsikring
A/S

Kapitel I. Selskabets navn, hjemsted og formål

§ 1. Selskabets navn er Statsanstalten for Livsforsikring A/S. Selskabets hjemsted er Københavns Kommune.

§ 2. Selskabets formål er at drive livsforsikringsvirksomhed samt dermed direkte forbundne forretninger. I selskabet kan tegnes alle arter af livs- og pensionsforsikringer og hertil knyttede personforsikringer, ligesom selskabet kan overtage de nævnte arter af forsikringer i genforsikring.

Kapitel II. Selskabets aktiekapital

§ 3. Selskabets aktiekapital udgør 100 mio. kr.

Aktiekapitalen, der er fuldt indbetalt, er fordelt på aktier á 100 kr. eller multipla heraf.

§ 4. Aktierne skal lyde på navn og skal noteres i selskabets aktiebog. Aktierne er omsætningspapirer. Enhver aktieovergang kræver samtykke af bestyrelsen. Der gælder ikke andre indskrænkninger i aktiernes omsættelighed. Transport af en aktie har ingen gyldighed overfor selskabet, før transporten er noteret i aktiebogen. Selskabet er uden ansvar for noterede påtegningers rigtighed eller ægthed. Ingen aktionær har særlige rettigheder.

Mortifikation af bortkomne aktier kan ske uden dom i overensstemmelse med aktieselskabslovens regler herom.

Selskabets aktiebreve forsynes ikke med udbyttekuponer, men udbyttet sendes med frigørende virkning for selskabet til aktionærerne under den adresse, som er noteret i aktiebogen på dagen for den ordinære generalforsamlings afholdelse.

Udbytte, der på grund af selskabet utilregnelige forhold ikke har kunnet udbetales i 5 år efter den dag, det forfalder til betaling, tilfalder selskabet.

Kapitel III. Generalforsamlinger

§ 5. Generalforsamlingen har indenfor de ved lovgivningen og vedtægterne fastsatte grænser den højeste myndighed i selskabets anliggender.

Alle generalforsamlinger skal afholdes på selskabets hjemsted eller i Storkøbenhavn og indkaldes af bestyrelsen med mindst 8 dages og højst 4 ugers varsel skriftligt til de noterede aktionærer.

Indkaldelsen skal indeholde angivelse af tid og sted for generalforsamlingen samt oplysninger om dagsorden, herunder angivelse af det væsentligste indhold af forslag, om hvilke der skal træffes beslutning. Hvis der foreligger forslag, til hvis afgørelse der kræves kvalificeret majoritet, skal dette angives.

Der kan kun træffes beslutning om de forslag, der er nævnt i indkaldelsen.

§ 6. Den ordinære generalforsamling afholdes senest hvert års 30.juni.

Ekstraordinær generalforsamling afholdes, når bestyrelsen eller en af revisorerne finder det hensigtsmæssigt eller når det begæres af aktionærer, der tilsammen ejer mindst 10% af aktiekapitalen i selskabet. Begæringen skal indgives skriftligt til bestyrelsen og indeholde en angivelse af, hvad der ønskes forhandlet på generalforsamlingen. Denne skal indkaldes inden 14 dage efter begæringens indgivelse.

§ 7. Hvert aktiebeløb på 100 kr. giver én stemme.

Enhver aktionær har ret til at møde på generalforsamlingen ved fuldmægtig og kan møde sammen med en eller flere rådgivere. Fuldmægtigen skal fremlægge skriftlig fuldmagt, dateret mindre end ét år før generalforsamlingens afholdelse.

§ 8. Senest 8 dage før hver generalforsamling skal dagsordenen og de fuldstændige forslag samt for den ordinære generalforsamlings vedkommende til-lige årsregnskabet med revisionsberetning og årsberetning, henligge til eftersyn for aktionærerne på selskabets hovedkontor.

Forslag fra aktionærer må for at komme til behandling og afgørelse på den ordinære generalforsamling være indgivet til bestyrelsen i så god tid, at emnet kan optages på dagsordenen. Forslag, der er modtaget senest den 1.februar, anses for rettidigt indgivet.

§ 9. Generalforsamlingen ledes af en af bestyrelsen udpeget dirigent, der afgør alle spørgsmål om måden for de foreliggende sagers behandling, afstemning og lignende.

Over forhandlingerne på generalforsamlingen føres en protokol, der underskrives af dirigenten.

§ 10. På generalforsamlingen afgøres alle anliggender ved simpelt flertal, medmindre andet fremgår af loven eller disse vedtægter.

Beslutning om de i § 16 angivne spørgsmål kan ikke vedtages på generalforsamlingen uden tilslutning fra det af finansministeren udpegede medlem af bestyrelsen.

§ 11. På den ordinære generalforsamling skal forelægges:

1. Beretning om selskabets virksomhed.
2. Årsregnskab.
3. Forslag om anvendelse af overskud, derunder fastsættelse af udbytte, jf. § 20, stk. 4 eller forslag til dækning af tab i henhold til det godkendte regnskab.
4. Forslag fra bestyrelsen eller eventuelle forslag fra aktionærerne i henhold til § 8.
5. Forslag til valg af medlemmer til bestyrelsen.
6. Forslag til valg af 2 statsautoriserede revisorer.

Kapitel IV. Selskabets ledelse

§ 12. Bestyrelsen og direktionen forestår ledelsen af selskabet og skal sørge for en forsvarlig organisation af selskabets virksomhed.

§ 13. Generalforsamlingen vælger mindst 4 og højst 6 medlemmer af bestyrelsen.

Udover de i stk. 1 nævnte medlemmer har selskabets medarbejdere ret til i det omfang, det følger af lovgivningen og medarbejdernes beslutning, at vælge et antal medlemmer af bestyrelsen og suppleanter for disse.

1 medlem af bestyrelsen udpeges af finansministeren i henhold til lov om privatisering af Statsanstalten for Livsforsikring.

§ 14. De af generalforsamlingen valgte bestyrelsesmedlemmer afgår årligt på den ordinære generalforsamling. Fratrædende medlemmer kan genvælges.

Bestyrelsens vederlag fastsættes af generalforsamlingen.

§ 15. Bestyrelsen har den overordnede ledelse af selskabet under ansvar overfor generalforsamlingen.

Bestyrelsen holder møde mindst 4 gange om året, og i øvrigt når et medlem af bestyrelsen eller af direktionen, aktuaren eller en af revisorerne forlanger det.

Bestyrelsen vælger blandt de af generalforsamlingen valgte medlemmer en formand og en næstformand samt bestemmer selv sin forretningsorden. Over forhandlingerne føres en protokol, der underskrives af bestyrelsens medlemmer.

Sagerne afgøres ved simpel stemmeflerhed; er stemmerne lige, gør formandens eller i hans forfald næstformandens stemme udslaget. Bestyrelsen er be-

slutningsdygtig, når over halvdelen af medlemmerne, herunder formanden eller næstformanden, er til stede.

§ 16. Afgørelse om følgende spørgsmål kan ikke træffes uden tilslutning fra det af finansministeren udpegede medlem af bestyrelsen:

1. udlodning eller udbyttebetaling, der overstiger det i § 20, stk. 4 fastsatte,
2. overdragelse af selskabets forsikringsbestand eller en del af denne,
3. overdragelse eller anden overgang af aktier i selskabet,
4. selskabets fusion med et andet selskab,
5. opløsning af selskabet ved likvidation,
6. ophævelse eller ændring af vedtagternes § 10, stk. 2, § 16 og § 20, stk. 4.

§ 17. Bestyrelsen udnævner en direktion på 1 - 5 medlemmer til varetagelse af selskabets daglige ledelse.

§ 18. Til at forpligte selskabet kræves to underskrifter, der kan gives af bestyrelsens formand eller næstformand i forening med et andet medlem af bestyrelsen, af et medlem af bestyrelsen i forening med en direktør eller af to direktører i forening. Bestyrelsen kan meddele kollektiv prokura.

Kapitel V. Selskabets midler

§ 19. Selskabet kan foretage henlæggelser til en sikkerhedsfond. Midler, der er henlagt til sikkerhedsfonden, kan ikke fraføres denne. Sikkerhedsfondens midler kan dog efter tilladelse fra Finanstilsynet anvendes til dækning af tab ved afvikling af de forsikringsmæssige forpligtelser eller på anden måde til fordel for de forsikrede.

De til dækning af livsforsikringshensættelserne afsatte midler skal anbringes i overensstemmelse med reglerne i lov om forsikringsvirksomhed.

Bestyrelsen påser, at selskabets øvrige midler er anbragt på en betryggende og til selskabets virksomhed tjenlig måde.

Kapitel VI. Regnskab og revision

§ 20. Selskabets regnskabsår er kalenderåret.

Selskabets årsregnskab udarbejdes af bestyrelsen og direktionen i overensstemmelse med lovgivningens og vedtægternes regler herom.

Efter at de lovmæssige henlæggelser har fundet sted, udbetales udbytte til aktionærerne af hvert års overskud efter generalforsamlingens bestemmelse. Generalforsamlingen kan ikke beslutte uddeling af højere udbytte end foreslået eller tiltrådt af bestyrelsen.

De samlede udlodninger og udbyttebetalinger til aktionærerne i de første 10 år efter selskabets stiftelse må ikke overstige den til enhver tid værende indbetalte nominelle aktiekapital.

§ 21. Årsregnskabet revideres af to af generalforsamlingen valgte statsautoriserede revisorer. Valgperioden er 1 år.

Det godkendte regnskab offentliggøres i Statstidende og i øvrigt efter bestyrelsens nærmere bestemmelse.

Lov om statsanstalten for livsforsikring

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1. Statsanstalten for livsforsikring udøver sin virksomhed under den danske stats garanti.

Stk. 2. Statsanstalten har sin egen formue, der ikke må sammenblandes med statsformuen.

Stk. 3. Statsanstalten afholder selv sine driftsudgifter.

§ 2. Statsanstalten er bestemt for forsikring af personer, der har dansk indfødsret eller er bosat i den danske stat.

Stk. 2. Statsanstalten kan dog forsikre udlændinge, der er bosat i udlandet, hvis de pågældende har en nærmere tilknytning til Danmark.

§ 3. Lov om forsikringsvirksomhed finder anvendelse på statsanstalten for livsforsikring med de fravigelser, der følger af nærværende lov. Industriministeren kan tillige fastsætte fravigelser fra lov om forsikringsvirksomhed, der er nødvendige på grund af statsanstaltens særlige status.

Stk. 2. Finansministeren fastsætter vedtægter for statsanstalten for livsforsikring. Vedtægterne stadfæstes i henhold til lov om forsikringsvirksomhed.

§ 4. Statsanstaltens ledelse varetages af en bestyrelse og en direktion efter de regler, der fastsættes i vedtægterne.

Stk. 2. Bestyrelsen består af indtil 9 medlemmer.

Stk. 3. Finansministeren udnævner tre medlemmer, af hvilke et skal opfylde de almindelige betingelser for at kunne udnævnes

til landsdommer. Et af disse medlemmer udnævnes til formand for bestyrelsen.

Stk. 4. Tre medlemmer og suppleanter for disse vælges af statsanstaltens forsikringstagere efter regler, der fastsættes i statsanstaltens vedtægter.

Stk. 5. Statsanstaltens arbejdstagere har ret til at vælge tre medlemmer af bestyrelsen og suppleanter for disse blandt statsanstaltens arbejdstagere. Valget gennemføres i henhold til bestemmelserne herom i lov om forsikringsvirksomhed.

Stk. 6. Direktionen, der varetager statsanstaltens daglige ledelse, udpeges af bestyrelsen.

§ 5. Finansministeren godkender statsanstaltens årsregnskab.

Stk. 2. Årsregnskabet revideres af to revisorer, der udpeges af finansministeren.

§ 6. Statsanstalten kan indgå overenskomster og aftaler om løn- og ansættelsesvilkår for medarbejdere, der ikke er statstjenestemænd.

§ 7. Loven træder i kraft den 1. januar 1984. §§ 3-5 træder dog først i kraft på det tidspunkt, finansministeren fastsætter. Ikrafttrædelsen af disse bestemmelser kan først ske, når vedtægter er stadfæstet i henhold til § 3, stk. 2, og regnskab er godkendt i henhold til § 8.

Stk. 2. Lov nr. 217 af 24. maj 1978 om statsanstalten for livsforsikring §§ 1, 2, 10, stk. 2, 2. pkt., og 19, stk. 2 og 3, ophæves ved nærværende lovs ikrafttræden. Finansmini-

21. december 1983.

1897

Nr. 622.

steren ophæver de øvrige bestemmelser i loven fra 1978, når §§ 3-5 træder i kraft. Indtil dette tidspunkt kan finansministeren foretage fravigelser fra bestemmelserne i loven fra 1978, hvis der herved sker en tilpasning til bestemmelserne i lov om forsikringsvirksomhed.

Stk. 3. Industriministeren ophæver § 2, stk. 2, i lov nr. 630 af 23. december 1980 om forsikringsvirksomhed, når §§ 3-5 i nærværende lov træder i kraft.

§ 8. For regnskabsåret 1985 skal statsanstaltens regnskab opgøres efter bestemmelserne i kapitel 14 i lov om forsikringsvirksomhed. Finansministeren kan dog fastsætte fravigelser, der følger af statsanstaltens særlige status.

Stk. 2. Regnskabet forelægges for forsikringstilsynet til udtalelse, forinden revision foretages i henhold til § 10, stk. 2, 1. pkt., i

loven fra 1978 om statsanstalten for livsforsikring.

Stk. 3. Finansministeren godkender regnskabet.

Stk. 4. Rigsrevisor fortsætter som revisor for statsanstalten, til revisionen af regnskabet for regnskabsåret 1985 er afsluttet.

§ 9. Regler i tidligere love og bestemmelser om statsanstalten for livsforsikring, der giver større rettigheder til de forsikrede end de tilsvarende regler efter denne lov, gælder fortsat for forsikringer tegnet før denne lovs ikrafttræden.

Stk. 2. Bestemmelserne i tidligere love om statsanstalten for livsforsikring vedrørende tariffer, forsikringstal og beregning af tilbagekøbsværdi skal fortsat gælde for de forsikringer, for hvilke de hidtil har været gældende.

Givet på Amalienborg, den 21. december 1983

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/ HENNING CHRISTOPHERSEN

Finansministeriets bekendtgørelse nr. 132 af 6. marts 1989

Bekendtgørelse om vedtægter for Statsanstalten for Livsforsikring

I henhold til § 3, stk. 2, i lov nr. 622 af 21. december 1983 om Statsanstalten for Livsforsikring og efter stadfæstelse af finansilsynet i henhold til § 10, stk. 1, i lov om forsikringsvirksomhed, jf. lovekendtgørelse nr. 127 af 23. marts 1984, fastsættes:

Kapitel 1

Hjemsted

§ 1. Hjemsted for Statsanstalten for Livsforsikring er Københavns kommune.

Kapitel 2

Formål

§ 2. Statsanstaltens formål er at drive livsforsikringsvirksomhed. I Statsanstalten kan tegnes alle arter af livs- og pensionsforsikringer og hertil knyttede personforsikringer, ligesom Statsanstalten kan overtage de nævnte arter af forsikringer i genforsikring.

Stk. 2. Statsanstalten er bestemt for forsikring af personer, der har dansk indfødsret eller er bosat i den danske stat. Statsanstalten kan dog forsikre udlændinge, der er bosat i udlandet, hvis de pågældende har en nærmere tilknytning til Danmark.

Stk. 3. Statsanstalten skal tilbyde forsikringstagerne økonomisk tryghed ved dødsfald, uarbejdsdygtighed som følge af sygdom eller ulykke eller ved alderdom gennem forsikringsprodukter, der kan dække forsikringstagernes behov for sikring på disse områder.

Stk. 4. Statsanstalten skal anbringe de forsikringsmidler til den – under hensyn til rimelig sikkerhed – bedst mulige forrentning og skal,

når de nødvendige henlæggelser er foretaget, fordele hele overskuddet mellem forsikringstagerne efter den andel, deres forsikringer har været med til at skabe.

Stk. 5. Statsanstalten skal gennem sit udvalg af forsikringsprodukter, betjeningen af forsikringstagerne, ved præmiefastsættelse og sine øvrige forsikringsbetingelser medvirke til en stadig udvikling af den samlede livsforsikringsbranches virksomhed og til, at denne udøves på en god og redelig måde. Statsanstalten skal tilige bidrage til oplysning om og forståelse af livsforsikringsforhold i samfundet som helhed og i øvrigt udøve sin virksomhed med et samfundsmæssigt sigte.

Kapitel 3

Garanti og hæftelse

§ 3. Statsanstalten udøver sin virksomhed under den danske stats garanti. Forsikringstagerne hæfter ikke personligt for Statsanstaltens forpligtelser.

Kapitel 4

Forsikringstagernes repræsentation

§ 4. Forsikringstagernes indflydelse på Statsanstaltens drift udøves gennem en repræsentation i Statsanstaltens bestyrelse. Forsikringstagernes repræsentanter i bestyrelsen vælges af en valgforsamling.

Stk. 2. Valgforsamlingen består af indtil 100 medlemmer, der vælges af og blandt Statsanstaltens forsikringstagere.

Stk. 3. Af valgforsamlingens medlemmer vælges indtil 30 som virksomhedsmedlemmer

af virksomheder, hvis medarbejdere i henhold til aftale med virksomheden har tegnet forsikring i Statsanstalten, bortset fra gruppelevsfor- sikring.

Stk. 4. Indtil 70 medlemmer vælges som enkeltmedlemmer af Statsanstaltens øvrige for- sikringstagere.

Stk. 5. Valg til valgforsamlingen gælder for en treårig periode og finder første gang sted 1986. Genvalg kan finde sted.

Stk. 6. Udtræder et bestyrelsesmedlem af valgforsamlingen, udtræder medlemmet samti- dig af bestyrelsen.

Stk. 7. Valgforsamlingen afholder møde en gang om året.

§ 5. Valgforsamlingens møder afholdes på et af bestyrelsen udpeget sted i Danmark.

Stk. 2. Valgforsamlingen afholder møde hvert år inden udgangen af juni måned. Valg- forsamlingen fastsætter tidspunktet for afhol- delse af næste års møde. Emner, som et medlem måtte ønske drøftet på mødet, skal være ind- sendt skriftligt til bestyrelsen senest 1 måned før mødets afholdelse.

Stk. 3. Indkaldelse af valgforsamlingen på- hviler bestyrelsen og foretages skriftligt tidligst 4 uger og senest 2 uger før mødet til hvert med- lem med angivelse af dagsorden og det væsent- ligste indhold af emner til drøftelse. Indkaldel- sen offentliggøres i Statstidende og dagspres- sen og meddeles selskabets arbejdstagere.

§ 6. Valgforsamlingens møder ledes af en af bestyrelsen udpeget dirigent.

Stk. 2. Bestyrelsen fastsætter med finansmi- nisterens godkendelse et regulativ for valgfor- samlingen.

Kapitel 5

Ledelse

§ 7. Bestyrelsen og direktionen forestår ledel- sen af Statsanstaltens anliggender og skal sørge for en forsvarlig organisation af Statsanstaltens virksomhed.

Kapitel 6

Bestyrelsen

§ 8. Bestyrelsen består af indtil 9 medlemmer.

Stk. 2. Finansministeren udnævner 3 med- lemmer, af hvilke et skal opfylde de almindeli-

ge betingelser for at kunne udnævnes til lands- dommer. Disse medlemmer udnævnes for 3 år. Genudnævnelse kan finde sted.

Stk. 3. Statsanstaltens forsikringstagere væl- ger 3 medlemmer og 2 suppleanter for hvert af disse medlemmer. Forsikringstagerne udøver deres valgret gennem en valgforsamling, jf. § 4. Valgforsamlingens virksomhedsmedlemmer vælger 1 medlem af bestyrelsen og 2 supplean- ter for hvert medlem. Valgforsamlingens en- keltmedlemmer vælger 2 medlemmer af besty- relsen og 2 suppleanter for hvert af disse med- lemmer. Disse medlemmer og deres supplean- ter vælges for 3 år, således at 1 medlem og med- lemmets 2 personlige suppleanter er på valg hvert år. Bestyrelsesmedlemmer og suppleanter vedbliver dog at fungere, indtil de nyvalgte kan indtræde i bestyrelsen. Genvalg kan finde sted.

Stk. 4. Statsanstaltens arbejdstagere kan væl- ge 3 medlemmer af bestyrelsen og suppleanter for disse blandt Statsanstaltens arbejdstagere. For valget og valgperiodens længde gælder reg- lerne i lov om forsikringsvirksomhed. Bestyrel- sesmedlemmer og suppleanter vedbliver dog at fungere, indtil de nyvalgte kan indtræde i be- styrelsen. Genvalg kan finde sted.

Stk. 5. Ethvert bestyrelsesmedlem udtræder af bestyrelsen senest den 1. i måneden efter det fyldte 70. år.

§ 9. Finansministeren udpeger en formand for bestyrelsen blandt de af finansministeren udnævnte bestyrelsesmedlemmer, jf. § 8, stk. 2. Bestyrelsen vælger en næstformand.

Stk. 2. Bestyrelsen fastsætter i en forretnings- orden nærmere bestemmelser om udførelsen af sit hverv.

Stk. 3. Bestyrelsen samles mindst 4 gange år- ligt. Bestyrelsens formand skal i øvrigt sørge for, at bestyrelsen afholder møde, når dette er nødvendigt. Et medlem af bestyrelsen eller en direktør kan forlange, at bestyrelsen indkaldes.

Stk. 4. Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når over halvdelen af dens medlemmer, deriblandt formanden eller næstformanden, er til stede. I tilfælde af stemmelighed udgør formandens, el- ler ved dennes forfald næstformandens, stem- me udslaget. Afgørelser, der er truffet alene af forsikringstagerne og arbejdstagerne repræ- sentanter, skal godkendes af finansministeren.

Stk. 5. Over forhandlingerne føres en proto- kol, der underskrives af bestyrelsens medlem- mer.

§ 10. Foruden at udføre, hvad der i lovgivningen, regulativer eller andre bestemmelser i nærværende vedtægter er pålagt bestyrelsen, skal den

- 1) ansætte direktionen og fastsætte dens ansættelsesvilkår,
- 2) efter indstilling fra direktionen ansætte vice- og underdirektører samt en af finansstyret godkendt aktuar,
- 3) vedtage regulativ for direktionen,
- 4) vedtage budget for det kommende år,
- 5) tage stilling til det af direktionen forelagte årsregnskab og årsberetning med henblik på forelæggelse for finansministeren til godkendelse, samt
- 6) træffe beslutning om meddelelse af kollektiv prokura.

Kapitel 7

Direktionen

§ 11. Direktionen består af mindst 1 og højst 5 medlemmer.

Stk. 2. Direktionen forestår den daglige ledelse af Statsanstalten i overensstemmelse med gældende lovgivning, vedtagne regulativer og nærværende vedtægter.

Stk. 3. Direktionen er så vel berettiget som forpligtet til at deltage uden stemmeret i valg- forsamlingens og bestyrelsens møder.

Kapitel 8

Tegningsregler

§ 12. Statsanstalten tegnes af den samlede bestyrelse, 1 medlem af bestyrelsen i forbindelse med 1 direktør, eller – for så vidt der er flere direktører – af 2 direktører i forening.

Kapitel 9

Revision

§ 13. Årsregnskabet revideres af 2 revisorer, der udpeges af finansministeren. Mindst en af revisorerne skal være statsautoriseret.

Kapitel 10

Regnskab

§ 14. Statsanstaltens regnskabsår er kalenderåret. Inden 6 måneder efter udløbet af hvert regnskabsår skal der for finansministeren fremlægges årsregnskab og revisionsberetning. Finansministeren træffer afgørelse om godken-

delse af årsregnskabet. Regnskabet offentliggøres efter finansministerens godkendelse i Statstidende og dagspressen.

Kapitel 11

Fonde

§ 15. Statsanstaltens fonde er:

- 1) Forsikringsfonden, der består af:
 - a) præmiereserven, der opgøres i henhold til reglerne i lov om forsikringsvirksomhed,
 - b) erstatningsreserven, der opgøres i henhold til lov om forsikringsvirksomhed.
- 2) Sikkerhedsfonden, hvortil henlæggelser foretages af mindst den størrelsesorden, der kræves for, at Statsanstalten besidder den nødvendige basiskapital, jf. lov om forsikringsvirksomhed. Sikkerhedsfonden må ikke formindskes. Midler, der er henlagt til sikkerhedsfonden, kan derfor ikke fratrækkes denne. Er basiskapitalen, herunder medregnet sikkerhedsfonden, større end den nødvendige solvensmargen, kan den overskydende del af sikkerhedsfonden dog med finansstyrets samtykke anvendes til styrkelse af de tekniske reserver eller på anden måde til fordel for de forsikrede.
- 3) Bonusfonden.
- 4) Risikoudligningsfonden.
- 5) Dispositionsfonden.
- 6) Pensionsfonden.
- 7) Eventuelle andre fonde.

Stk. 2. Efter at muligt underskud fra tidligere år er dækket, og der er foretaget lovmæssige henlæggelser samt henlæggelser til bonusfonden, kan bestyrelsen med finansministerens godkendelse foretage henlæggelser til fondene.

Kapitel 12

Anbringelse af midler

§ 16. De til forsikringsfonden og bonusfonden henlagte midler anbringes efter reglerne i lov om forsikringsvirksomhed. Øvrige midler skal anbringes på forsvarlig og hensigtsmæssig måde.

Kapitel 13

Bonus

§ 17. Forsikringerne deltager i Statsanstaltens bonusfordeling efter nærmere af finansstyret godkendte regler.

Kapitel 14
Tavshedspligt

§ 18. Medlemmer af valgforsamlingen og medlemmer af Statsanstaltens bestyrelse og direktion er pligtige over for uvedkommende at iagttage tavshed om Statsanstaltens indre anliggender samt om ansattes og forsikringstageres forhold, som de måtte komme til kundskab om gennem deres virksomhed i Statsanstalten.

Kapitel 15
Ændring af vedtægter

§ 19. Vedtægtsændringer fastsættes af finansministeren og skal stadfæstes af finanstillsynet.

Kapitel 16
Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 20. Bekendtgørelsen træder i kraft den 15. marts 1989 og finder første gang anvendelse på valg i april 1989.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 22 af 30. januar 1986 om vedtægter for Statsanstalten for Livsforsikring ophæves.

Finansministeriet, den 6. marts 1989

PALLE SIMONSEN

/ Ib Katznelson

Finansministeriets bekendtgørelse nr 133 af 6. marts 1989

Bekendtgørelse om godkendelse af regulativ for valgforsamling i Statsanstalten for Livsforsikring

Bestyrelsen for Statsanstalten for Livsforsikring har i henhold til § 6, stk. 2 i bekendtgørelse om vedtægter for Statsanstalten for Livsforsikring fastsat nedenstående regulativ for valgforsamlingen, som er godkendt af finansministeren.

Kapitel 1

Valgforsamlingens sammensætning

§ 1. Valgforsamlingen består af indtil 100 medlemmer, der vælges af og blandt Statsanstaltens forsikringstagere.

Stk. 2. Af valgforsamlingens medlemmer vælges indtil 30 som virksomhedsmedlemmer af virksomheder, hvis medarbejdere i henhold til aftale med virksomheden har tegnet forsikring i Statsanstalten, bortset fra gruppelivsforsikring.

Stk. 3. Indtil 70 medlemmer vælges som enkeltmedlemmer af Statsanstaltens øvrige forsikringstagere.

Kapitel 2

Valg af enkeltmedlemmer

§ 2. Stemmeberettiget ved valg af medlemmer er enhver, der har været forsikringstager i Statsanstalten siden den før valget nærmest forudgående 1. januar.

Stk. 2. Enhver stemmeberettiget har 1 stemme.

Stk. 3. For så vidt angår gruppelivsforsikring udøves stemmeretten af formanden i den forening eller ledelsen i den virksomhed, den pågældende aftale er indgået med, og alene med 1 stemme for hver aftale.

§ 3. Valgbare som medlemmer er stemmeberettigede, der den 1. januar før valget havde fast bopæl her i landet.

Stk. 2. Valgbare er dog ikke personer, der

- 1) er ansat i eller virker for Statsanstalten eller et af Statsanstaltens agenturer,
- 2) tidligere har været ansat i Statsanstalten som direktør eller af forsikringstilsynet godkendt aktuar,
- 3) er ansat i eller virker for et andet forsikrings-selskab eller et sådant selskabs agenturer, eller som driver forsikringsmæglervirksomhed,
- 4) er ansat i eller virker for et selskab, der indgår i en koncern, hvis aktiviteter omfatter virksomhed i Danmark som nævnt i nr. 3,
- 5) er ægtefælle til eller samlever med personer nævnt under pkt. 1-4.

Stk. 3. Forsikringstagere, der er fyldt eller fylder 70 år i det kalenderår, hvor valget foregår, er valgbare for 1 valgperiode. Genvalg vil ikke kunne finde sted.

§ 4. Afholdelse af valget skal finde sted i marts eller april måned. Senest 8 uger før valgdatoen indkaldes i Statstidende og dagspressen kandidater til valget med angivelse af tid og nærmere regler for valgets afholdelse. Endvidere oplyses reglerne for anmeldelse som kandidat.

Stk. 2. Kandidatanmeldelse skal ske til bestyrelsen inden 6 uger før valgdatoen.

Stk. 3. Som kandidater til valget kan opstilles:

- 1) forsikringstagere, som inden 6 uger før valg-

datoen er anmeldt ved mindst 25 her i landet bosiddende stemmeberettigede personer.

- 2) afgående medlemmer, jf. dog § 3, stk. 3,
- 3) forsikringstagere anmeldt af bestyrelsen.

Stk. 4. Personer, der er ansat i eller virker for Statsanstalten eller et af Statsanstaltens agenturer, kan ikke være anmeldere ved opstilling af kandidater efter stk. 3 nr. 1.

Stk. 5. Ingen kan opstilles både som enkeltmedlemmer og virksomhedsmedlemmer.

§ 5. Såfremt det samlede antal opstillede kandidater ikke overstiger antallet af pladser som medlemmer, anses de opstillede kandidater for valgt uden afstemning. Bekendtgørelse herom skal snarest ske i Statstidende og dagspressen.

Stk. 2. I andre tilfælde afholdes valg efter bestyrelsens bekendtgørelse herom i Statstidende og dagspressen.

§ 6. Valg foregår ved skriftlig afstemning.

Stk. 2. Afgivelse af stemme foregår ved udfyldelse af en fra Statsanstalten udsendt stemmeseddel, der skal indeholde:

- 1) navnene på de opstillede kandidater,
- 2) anvisning på, hvorledes stemme afgives, samt
- 3) oplysning om sidste frist for modtagelse af afgivne stemmer (valgdatoen).

Stk. 3. Stemmesedler fremsendes fra Statsanstaltens hovedkontor til alle stemmeberettigede forsikringstagere, som senest 5 dage før valgdatoen har anmodet herom. Stemmesedlen udsendes til forsikringstagernes sidst kendte betalingsadresse. Indtil valgdatoen kan stemmeberettigede forsikringstagere mod behørig legitimation få udleveret stemmeseddel ved personligt fremmøde på Statsanstaltens hovedkontor.

Stk. 4. Bestyrelsen fører kontrol med udsendelse af stemmesedler.

§ 7. Umiddelbart efter afstemningsfristens udløb lader bestyrelsen foretage stemmeoptælling under kontrol af en af Statsanstaltens statsautoriserede revisorer.

Stk. 2. Valget af medlemmer afgøres ved simpel stemmeflerhed.

Stk. 3. Ved stemmelighed afgøres valget ved lodtrækning, der foretages af den statsautoriserede revisor.

Stk. 4. Valg gælder for 3 år.

Stk. 5. Resultatet af valget bekendtgøres snarest efter stemmeoptællingen i Statstidende og dagspressen.

§ 8. Et medlem, der ophører med at være forsikringstager i løbet af valgperioden, fratræder valgforsamlingen samtidig med forsikringsforholdets ophør.

Stk. 2. Ethvert medlem skal endvidere fratræde valgforsamlingen, hvis betingelserne for manglende valgbarhed efter § 3, stk. 2 indtræder i løbet af valgperioden.

Kapitel 3

Valg af virksomhedsmedlemmer

§ 9. Ved valg af de 30 virksomhedsmedlemmer har hver stemmeberettiget virksomhed 1 stemme. Stemmeretten udøves af ledelsen i den pågældende virksomhed. Stemmesedler fremsendes fra Statsanstaltens hovedkontor, stilet til ledelsen i virksomheden, senest 2 uger inden valgdatoen. Det er alene ledelsens ansvar, at udøvelsen af stemmeretten sker som ovenfor anført.

§ 10. Valg af virksomhedsmedlemmer sker samlet. Virksomheder kan opstille en kandidat til valget for så vidt de – enkeltvis eller flere i forening – har mindst 25 medarbejdere, der har forsikring i Statsanstalten. Valget gælder for 3 år.

Stk. 2. Et virksomhedsmedlem, der i løbet af valgperioden ophører med at være ansat i den virksomhed, hvori han var ansat ved valget, fratræder valgforsamlingen samtidig med ansættelsesforholdets ophør. Virksomheden kan i så fald udpege et nyt medlem for resten af valgperioden.

§ 11. Reglerne i §§ 2–8 finder i øvrigt tilsvarende anvendelse for valg af virksomhedsmedlemmer.

Kapitel 4

Valgforsamlingens møde

§ 12. Valgforsamlingens møder afholdes på et af bestyrelsen udpeget sted i Danmark.

Stk. 2. Valgforsamlingen afholder møde hvert år inden udgangen af juni måned. Valgforsamlingen fastsætter tidspunktet for afholdelse af næste års møde. Emner, som et medlem måtte ønske drøftet på mødet, skal være indsendt skriftligt til bestyrelsen senest 1 måned før mødets afholdelse.

Stk. 3. Indkaldelse af valgforsamlingen påhviler bestyrelsen og foretages skriftligt tidligst

4 uger og senest 2 uger før mødet til hvert medlem med angivelse af dagsorden og det væsentligste indhold af emner til drøftelse. Indkaldelsen offentliggøres i Statstidende og dagspressen og meddeles selskabets arbejdstagere.

§ 13. Valgforsamlingens møder ledes af en af bestyrelsen udpeget dirigent.

Sik. 2. Over det på møderne passerende føres en protokol, der underskrives af dirigenten. En afskrift af protokollatet sendes til medlemmerne af valgforsamlingen.

§ 14. Beslutninger og valg afgøres ved simpel stemmeflerhed. Ved stemmelighed foretages omvalg mellem de kandidater, der har opnået lige mange stemmer. I tilfælde af fortsat stemmelighed afgøres valget herefter ved lodtrækning.

Sik. 2. Valg af bestyrelsesmedlemmer og suppleanter sker ved separate afstemninger om henholdsvis bestyrelsesmedlem og suppleanter. Ved valg af bestyrelsesmedlemmer har hver stemmeberettiget én stemme. Ved valg af sup-

pleanter har hver stemmeberettiget 2 stemmer, der – hvis begge benyttes – skal afgives på 2 forskellige kandidater. Ingen stemme kan afgives ved fuldmagt.

Sik. 3. Bestyrelsesmedlemmer og deres suppleanter vælges for 3 år, således at 1 medlem og medlemmets 2 personlige suppleanter er på valg hvert år. Hvis et bestyrelsesmedlem afgår inden valgperiodens udlob, indtræder 1. suppleanten i hans/hendes sted. 2. suppleanten bliver herefter 1. suppleant, og der vælges på førstkommande valgforsamlingsmøde herefter en ny 2. suppleant for den resterende del af perioden. Der foretages tilsvarende nyvalg hvis en af suppleanterne udtræder af valgforsamlingen inden valgperiodens udlob.

Kapitel 5 *Ikrafttrædelse*

§ 15. Bekendtgørelsen træder i kraft den 15. marts 1989 og finder første gang anvendelse på valg i april 1989.

Finansministeriet, den 6. marts 1989

PALLE SIMONSEN

/ Ib Katznelson

Synspunkter fremsat af Statsanstalten for
Livsforsikring angående udvalgets betænkning

Statsanstalten har i sin deltagelse i udvalgets arbejde set det som sin væsentligste opgave at sikre, at kundernes økonomiske interesser tilgodeses i den valgte privatiseringsmodel. Kundernes interesser er dels det grundlæggende hensyn, at deres allerede opsparede midler ikke må berøres af en ændring i selskabskonstruktion eller ejerforhold, dels hensynet til de berettigede bonusforventninger. Sidstnævnte medfører, at ikke alene de opsparede midler, men tillige det fremtidige afkast af disse midler, herunder egenkapitalen, skal tilfalde de forsikrede og ikke kunne anvendes til udbytte eller anden udlodning til nye aktionærer.

Statsanstalten vurderer, at såvel betænkningens ordlyd som de forslag, den rummer, om udbyttebegrænsning og om henlæggelser til bonusfond og/eller sikkerhedsfond, indebærer en tilfredsstillende sikring af kundernes berettigede bonusforventninger. Statsanstalten lægger herved til grund, at Finanstilsynet er enig heri, og at tilsynet samt den statslige repræsentant, der foreslås indsat i selskabets bestyrelse, som en del af deres arbejdsopgaver må påse, at forslagene også i praksis gennemføres efter deres intentioner.

Hvad angår spørgsmålet om ejerbeføjelserne med hensyn til Statsanstalten for Livsforsikring, har ledelsen som udgangspunkt haft, at Statsanstalten må betragtes som en selvejende institution. Ledelsen har noteret sig den udredning herom, der er redegjort for i betænkningen, som har den konklusion, at staten er beføjet til ved lov at omorganisere Statsanstalten til et aktieselskab og til at sælge aktierne. Ledelsen har ligeledes noteret sig, at regeringen er indstillet på at fremsætte et hertil svarende lovforslag. Ledelsen vil naturligvis respektere lovgivningsmagtens afgørelse, men lægger afgørende vægt på, at den inddrages aktivt i kommende forhandlinger med interesserede købere, så at kunders og medarbejderes interesser i virksomhedens videreførelse sikres bedst muligt.

Der er derfor med Finansministeriet aftalt en tilfredsstillende procedure for varetagelsen af kommercielle opgaver, som lovforslaget og den senere vedtagne lov må antages at give anledning til.

